

TÄISKASVANUHARIDUSE ARENGUKAVA 2009–2013

LÕPPARUANNE

Sisukord

<i>Sissejuhatus</i>	<i>2</i>
<i>Arengukava üldeesmärkide täitmine.....</i>	<i>3</i>
<i>1.1. Täiskasvanutele parema ligipääsu tagamine nii formaalharidusele kui mitteformaalsele õppele</i>	<i>3</i>
<i>1.2. Üldharidusega ja ilma eri- või kutsealase ettevalmistatuseta täiskasvanute osakaalu vähendamine.....</i>	<i>5</i>
<i>1.3. Eelduste loomine üks aste kõrgema haridustaseme või kvalifikatsiooni omandamiseks kvaliteetse koolituse kaudu.....</i>	<i>8</i>
<i>Arengukava eesmärkide saavutamine perioodil 2009–2013.....</i>	<i>9</i>
<i>Kasutatud lühendid.....</i>	<i>50</i>
<i>Arengukava 2009–2011 finantsplaani täitmine.....</i>	<i>51</i>

Sissejuhatus

„Täiskasvanuhariduse arengukava 2009–2013“ (*edaspidi: arengukava*) on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 25.09.2009. a korraldusega nr. 415. Arengukavaga eesmärkide saavutamiseks vajalikud meetmed kavandati kahes rakendusplaanis, esimene kinnitati aastateks 2009–2011, teine aastateks 2012–2013. Rakendusplaanides on kirjeldatud meetmete tegevused, alategevused ja ajakava, määratud vastutavad ministeeriumid, asutused ja rahastamise allikaid. Arengukava elluviimisel on võetud arvesse Euroopa Liidu elukestva õppe poliitikat.

Täiskasvanuhariduse valdkonna spetsiifikast ning „Elukestva õppe strateegia 2005–2008“ Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse lisana sõlmitud ministeeriumide vahelisest kokkuleppest tulenevalt hõlmab arengukava aruanne nii Haridus- ja Teadusministeeriumi kui ka Sotsiaalministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi vastutusalas täiskasvanuhariduse valdkonnas ellu viidud tegevusi.

Aruande eesmärk on anda ülevaade arengukava täitmisest ning hinnang meetmete tulemuslikkusele. Varasema perioodi analüüs ja tehtud järeldused on olulised ka uue perioodi planeerimisel.

Arengukava üldeesmärkide täitmine

Käesolevas peatükis antakse ülevaade arengukava üldeesmärkide täitmisest perioodil 2009–2013. Arengukavas oli püstitatud kolm üldist eesmärki, mis keskendusid täiskasvanutele parema juurdepääsu loomisele nii tasemeõppes kui täienduskoolituses, ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta inimeste osakaalu vähendamisele ning täiskasvanute üldise haridustaseme tõstmisele. Lisaks pikaajalistele strateegilistele eesmärkidele taheti leida lahendusi 2009. aastal kiiresti esile kerkinud probleemidele ja luua eeldused majanduskriisi kiiremaks ületamiseks.

1.1. Täiskasvanutele parema ligipääsu tagamine nii formaalharidusele kui mitteformaalsele õppele

Eesmärk: Arengukava elluviimine võimaldab täiskasvanutele parema ligipääsu nii formaalharidusele kui mitteformaalsele õppele, mille eesmärgiks on parandada inimeste teadmisi ja elanikkonna haridustaset ning tõsta elukestvas õppes osalejate osakaalu 25–64-aastaste hulgas aastaks 2013 13,5% tasemele.

Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Elukestvas õppes osalemine 25–64-aastaste hulgas (%) ¹	9,8	11	10,6	12	10,9	12,5	11,9	13	12,7	13,5	12,5

Jälgides seatud eesmärgid ja nende täitmist (võrreldes andmeid 2009–2011 rakendusplaani vahearuandes toodud andmetega) tuleb arvestada, et 2014. aasta I kvartalis korrigeeris Statistikaamet lähtudes 2011. aasta rahvaloenduse andmetest kõiki 25–64-aastaste täiskasvanute elukestvas õppes osalemise varasemaid andmeid tagasiulatuvalt alates aastast 2000 (vt tabel 1).

Tabel 1. Elukestvas õppes osalemise protsent enne ja pärast Statistikaameti poolset korrigeerimist, (%).

	2008 algase	2009	2010	2011	2012	2013
Eesmärk (%)	9,8	11	12	12,5	13	13,5
Saavutatud tase (andmed enne 2014 korrigeerimist)		10,6	10,9	12	12,9	12,5
Statistikaameti poolt 2014 aasta I kvartalis korrigeeritud tase	9,7	10,5	10,9	11,9	12,7	

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Elukestvas õppes osalemine on olnud pea kogu arengukava perioodil tõusuteel. Elukestvas õppes osalemise eesmärgid kavandades oli esialgselt planeeritud saavutada eesmärk, mida nägi ette „Inimressursi arendamise rakenduskava 2007–2013“ – 11,5% aastaks 2013. Kuna 2008. aastal

¹ Viimase 4 nädala jooksul koolis ja koolitustel osalenud 25–64-aastaste osakaal kõigist 25–64-aastastest (Statistikaamet, tööjõu-uuringu andmed)

saavutati õppes osalemises väga suur tõus (7% 2007. aastal ja 9,8% 2008. aastal), siis kavandati eesmärk oluliselt ambitsioonikam – 13,5%.

Arengukava väljatöötamise ajal planeeriti täiskasvanute mitteformaalses õppes osalemise rahastamist lisaks Euroopa Sotsiaalfondi vahenditele ka teistest riigieelarvelistest allikatest ning erasektori vahenditest, kuid majanduskriisil oli märkimisväärne negatiivne mõju nii täiendavale finantseerimisele ning seeläbi ka elukestvas õppes osalemise tõusule. Tööandjate osakaal elukestva õppe rahastajana vähenes oluliselt 2009. aastal (2008. a IV kvartal 74%, 2009. a IV kvartal 61%²) ja on hakanud tasapisi taastuma alles paaril viimasel aastal, kusjuures suurem tõus toimus 2013. aastal.

Tabel2. Tööandjate osakaal koolituse rahastamisel, (%)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tööandjate osakaal koolituse rahastajana (%, koolituse eest maksjad kokku = 100)	73,0	64,0	61,5	61,1	62,6	68,0

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Tavapäraselt koolitusel vähem osalevatest gruppidest on alates 2011. aastast pööratud suuremat tähelepanu madalama haridustasemega (esimene tase ja vähem) inimeste toomisele õppimise juurde. Madalama haridusega inimestele on suunatud rohkem Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate Euroopa Sotsiaalfondi programmide koolitusi ning ka teavitustegevuses on rohkem panustatud nende informeerimisele (näiteks reklaamid reisirongides jms). Kui arengukava esimesel perioodil jäi esimese taseme haridusega inimeste osakaal elukestvas õppes samaks (ca 2% aastatel 2008-2010), siis alates 2011. aastast on õppes hakanud osalema rohkem madala haridustasemega õppijaid (tabel 3).

Tabel 3. 25–64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul haridustaseme lõikes, (%).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kokku	9,7	10,5	10,9	11,9	12,7	12,5
Esimese taseme haridus või madalam	2,1	2,2	2,0	3,5	4,0	4,6
Teise taseme haridus, teise taseme järgne ning kolmanda taseme eelne haridus	7,4	7,1	7,6	8,2	9,0	8,5
Kolmanda taseme haridus	15,8	18,1	18,6	19,5	20,2	20,1

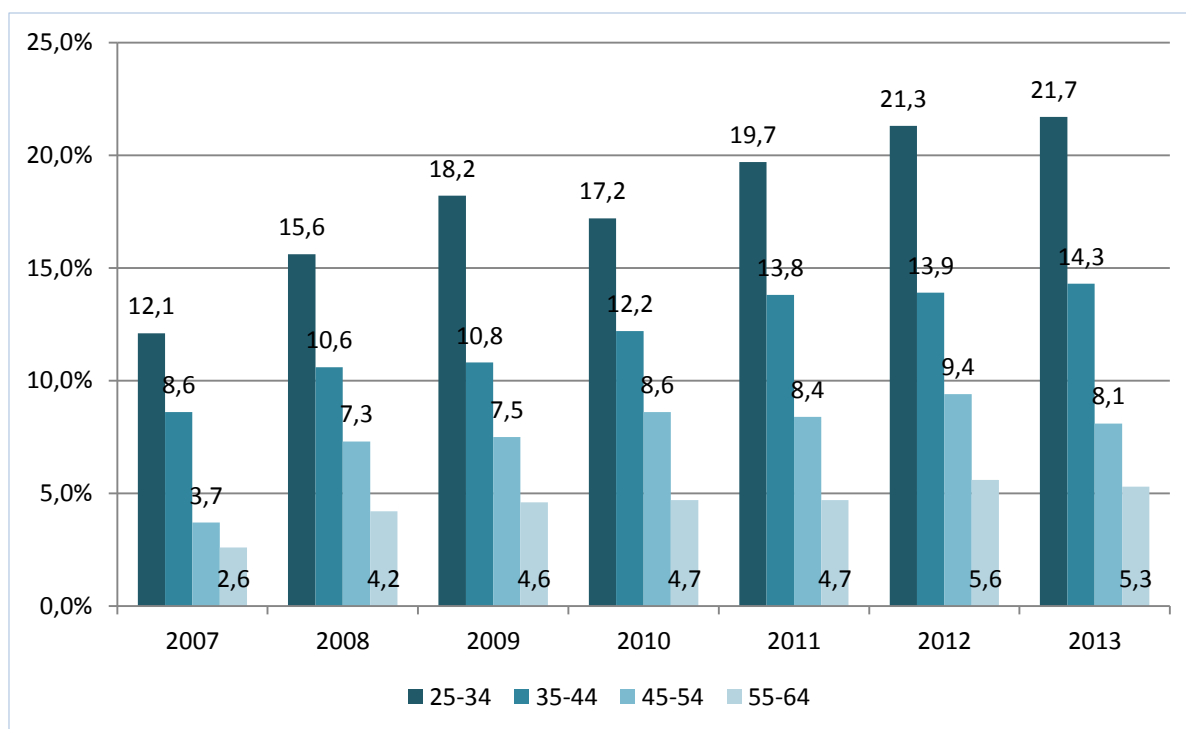
Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Madalama haridustasemega sihtrühm vajab ka tulevikus eritähelepanu, sest vaid 4,6-protsendiline õppes osalemine ei ole kindlasti piisav.

Rohkem tähelepanu on paaril viimasel aastal pööratud ka vanemaealiste sihtgrupile. Kuigi kõige aktiivsemalt on koolitamisel osalenud 25–44-aastased, on 45–54- ja 55–64-aastaste elanike elukestvas õppes osalemine kasvanud siiski kiiremini, pöördudes veidi langusele 2013. aastal (vt joonis 1). Noorima ja vanima vanusegrupi elukestvas õppes osalejate osakaalu ligi neljakordne erinevus noorte kasuks vajab ka tulevikus spetsiaalselt vanematele õppijatele suunatud meetmeid.

Joonis 1. 25–64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul vanusegrupi lõikes, (%).

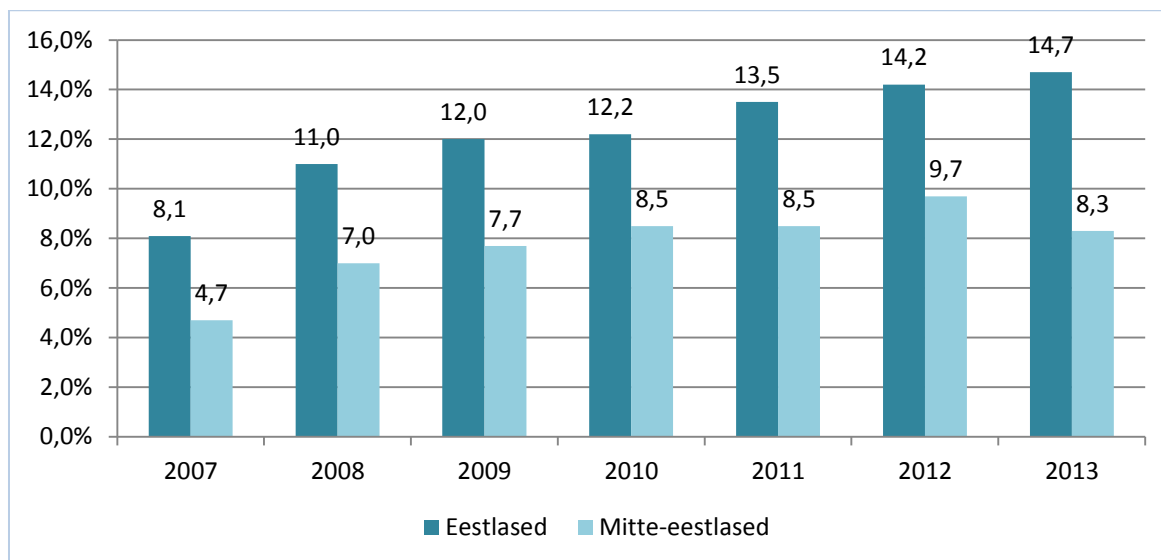
² Statistikaamet

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Eestlaste osalemine elukestvas õppes saavutas 2013. aastal kõigi aegade kõrgeima taseme. Ka mitte-eestlaste osalemine on võrreldes 2007. aasta näitajaga järjekindlalt suurenenud, vaatamata 2013. aastal toimunud mõningasele langusele (vt joonis 2).

Joonis 2. 25–64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul rahvuse lõikes, (%).

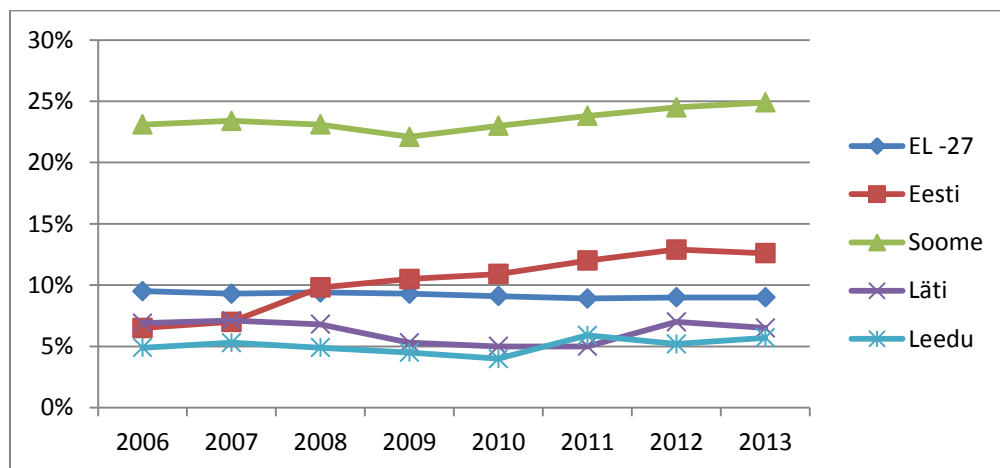

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Hinnang eesmärgi saavutamisele: Vaadates seatud eesmäärke elukestvas õppes osalemise osas, tuleb tõdeda, et eesmärgiks seatud indikaator ei ole täies ulatuses täidetud. Ometi tuleb saavutatud tulemust pidada heaks, kuna ka majanduslanguse tingimustes on elukestvas õppes osalemine kasvanud

(vastupidiselt paljudele teistele Euroopa riikidele, kus õppes osalus vähenes). Tasuta kursuste pakkumine erinevate Euroopa Sotsiaalfondi meetmete kaudu on andnud tulemusi ja suunanud täiskasvanuid jätkuvalt õppima, tuues koolitusele ka varem õppest kõrvale jäänud sihtrühmi.

Joonis 3. 25–64-aastaste osalemine tasemeõppes või koolitusel viimase 4 nädala jooksul, (%).

Tabel 4. 25-64 aastaste osalemine elukestvas õppes 2006-2013, (%).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EL -27	9,50	9,30	9,40	9,3	9,1	8,9	9,0	9,0
Eesti	6,5	7,0	9,8	10,5	10,9	12,0	12,9	12,6
Soome	23,1	23,4	23,1	22,1	23,0	23,8	24,5	24,9
Läti	6,90	7,10	6,80	5,3	5,0	5,0	7,0	6,5
Leedu	4,90	5,30	4,90	4,5	4,0	5,9	5,2	5,7

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

1.2. Üldharidusega ja ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta täiskasvanute osakaalu vähendamine

Eesmärk: Arengukava elluviimine vähendab üldharidusega (üldkeskharidus, põhiharidus või madalam haridustase) ja ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta täiskasvanute osakaalu 32%-le 25–64-aastasest elanikkonnast. Indikaatorina on määratud 32% aastaks 2013.

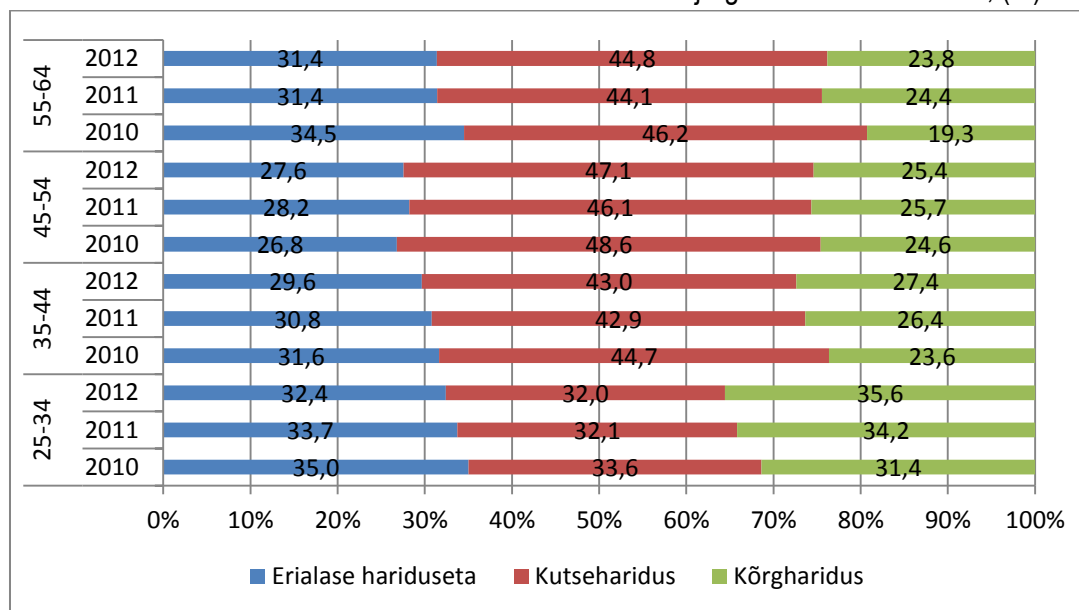
Indikaator		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Üldkeskhariduse, põhihariduse või madalama haridustasemega inimeste osakaal 25–64-aastaste hulgas (%) ³	Lähtetase	34,6%	→				32%
	Tegelik	34,6%	32,5%	32,1%	31,2%	30,2%	29,6%

³ Viimase 4 nädala jooksul koolis ja koolitustel osalenud 25–64-aastaste osakaal kõigist 25–64-aastastest (Statistikaamet, tööjõu-uuringu andmed)

Tegu on täiskasvanuhariduses ühe keskse probleemiga, millele käesoleval perioodil on keskendutud ning mida kindlasti tuleb silmas pidada ka kavandataval programmiperioodil. Võrreldes 2008. aasta lähtetasemega on aastaks 2013 eri- või kutsealase ettevalmistuseta täiskasvanute osakaal vähenenud 5 protsendi võrra. 2013. aastaks seatud eesmärk (32%) on saavutatud.

Probleemina peab märkima, et ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta isikute arv on mõnevõrra suurem nooremas vanusegrupis. Viimastel aastatel on aga ka 25–34-aastaste seas eri- või kutsealase ettevalmistuseta inimeste osakaal hakanud langema, jõudes 2013. aastal 29,9%-ni, mis on ligikaudu 56 000 inimest (vt joonis 4). Vanemas vanusegrupis on suurenenud kutseharidusega inimeste osakaal, nooremas vanusegrupis on rohkem kõrgharidusega inimesi.

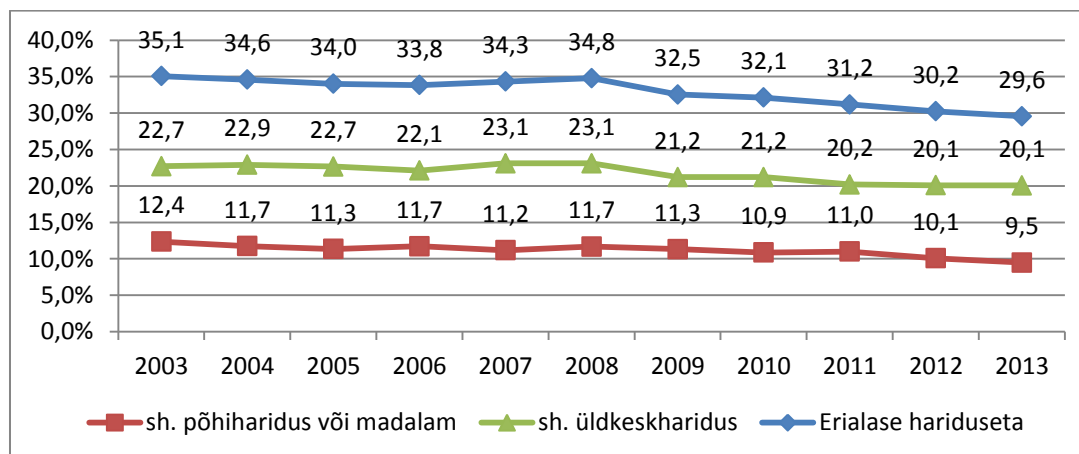
Joonis 4. 25–64-aastane elanikkond omandatud hariduse järgi aastatel 2010–2012, (%).

Allikas: Statistikaamet, tööjõu-uuring

Oluline on eraldi vaadata ka üldkeskharidusega inimeste ja põhihariduse või madalama haridustasemega inimeste osakaalu (vt joonis 5).

Joonis 5. 25–64-aastaste eri- või kutsealase ettevalmistuseta inimeste jaotumine haridustaseme lõikes, (%).

Hinnang eesmärgi saavutamisele: 2013. aastaks seatud eesmärk saavutati juba 2011. aastaks, mõju on avaldanud meetmed kutsehariduse ja kõrghariduse paindlikumaks muutmisel. Ometi tuleb ka sihiks seatud üldharidusega ja ilma eri- või kutsealase ettevalmistuseta inimeste osakaalu pidada liialt suureks ning nimetatud eesmärk on muutunud hariduspoliitika seisukohalt üha olulisemaks.

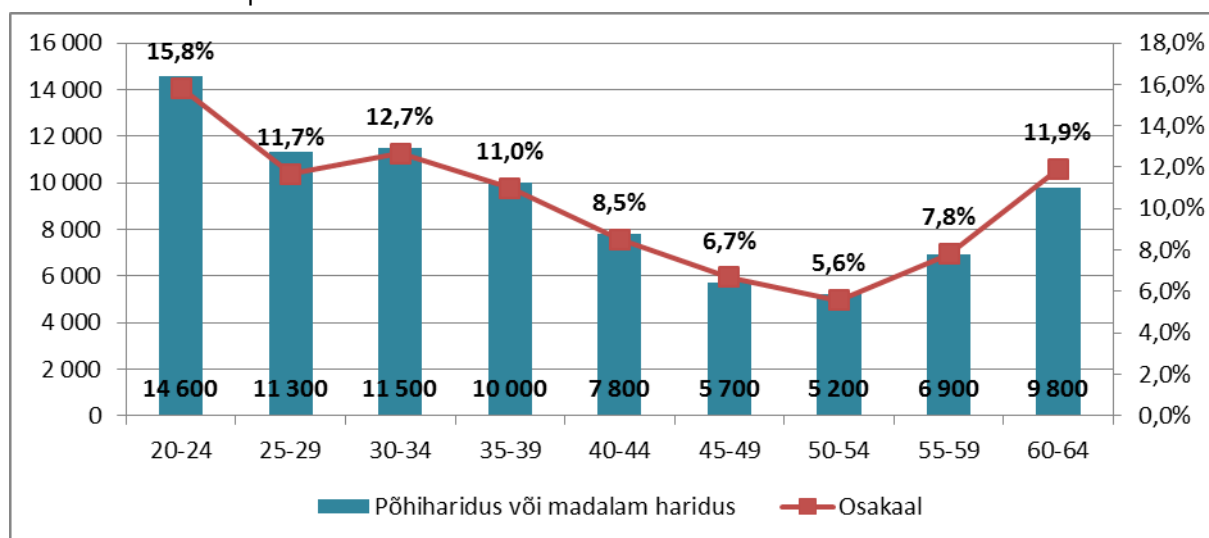
1.3. Eelduste loomine üks aste kõrgema haridustaseme või kvalifikatsiooni omandamiseks kvaliteetse koolituse kaudu

Eesmärk: Arengukava elluviimine loob eelduse omandada üks aste kõrgem haridustase või kvalifikatsioon kvaliteetse koolituse kaudu. Indikaatorina on määratletud 48% aastaks 2013.

Indikaator		2008	2009	2010	2011	2012	2013
IV–VIII kvalifikatsiooniraamistiku tasemega inimeste osakaal 25–64-aastase elanikkonna hulgas	Lähtetase	41%	➔				48%
	Tegelik	41%	42%	41,9%	43,9%	44,8%	45,2%

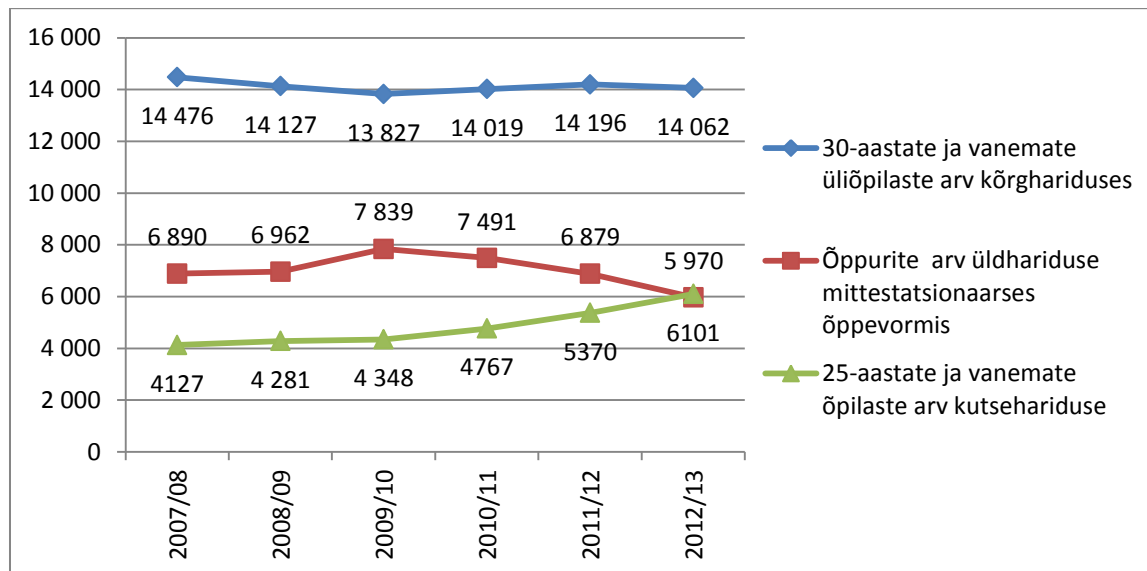
Nimetatud eesmärgile vaid indikaatori tasandil lähenedes võib väita, et tõus on toimunud, kuid see on olnud oodatust tagasihoidlikum. Probleemina tuleb tõdeda, et liiga palju on noori, kes ei ole 20.–24. eluaastaks jõudnud vähemalt keskhariduse tasemeni (vt joonis 6). Osa neist kindlasti jätkab veel haridusteed, kuid neil noortel, kes piirduvad vaid põhiharidusega, on reaalne oht jääda töömaailmas keerulisse olukorda. Vanuses 25–44 aastat on koguni ca 40 000 madala haridustasemega inimest.

Joonis 6. Põhiharidusega või madalama haridusega elanike absoluutarv ja osakaal 2013. aastal vanuserühmade kaupa.

Rõõmustav on küll täiskasvanute rohke osalemine kutsehariduses, kuid osaletakse põhiliselt keskhariduse järgses kutseõppes ja põhihariduse baasil toimivas kutseõppes, mis ei anna tõusu haridustasemes (vt tabel 5). Osalemine üldhariduse mittestatsionaarses õppes on viimastel aastatel vähenenud. Osaliselt on see tingitud demograafilistest põhjustest ning ka kooli katkestamise vähendamiseks võetud meetmetest – perioodil 2005-2008 katkestas õppimise päevases üldhariduskoolis keskmiselt 1450 õpilast aastas, siis 2012/2013 õppeaastal katkestas õpingud 511 õpilast. Tööturule jõuab siiski liiga palju noori, kelle kõrgeim omandatud haridustase on põhiharidus.

Joonis 7. Täiskasvanute osalemine tasemehariduses.

Allikas: EHIS

Vaatamata üldisele täiskasvanute osalemise kasvule kutseõppes osaleb vähe täiskasvanuid kutsekeskharidusõppes, lisaks on seal ka väljalangevus pidevalt suurenenud.

Tabel 5. 25-aastaste ja vanemate õpilaste osakaal kutsehariduse tasemeõppes õppeliikide lõikes.

	2010/11		2011/12		2012/13		2013/14	
	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal	25+ õpilaste arv	25+ õpilaste osakaal
Põhihariduse nõudeta kutseõpe	140	39,5%	160	43,7%	152	36,1%	150	40,4%
Kutseõpe põhihariduse baasil	260	44,8%	308	47,0%	531	55,0%	606	60,3%
Kutsekeskharidusõpe	269	1,6%	279	1,8%	315	2,2%	291	2,6%
Kutseõpe keskhariduse baasil	4098	40,3%	4623	43,6%	5103	48,0%	5 723	51,7%
Kokku	4767	17,0%	5370	19,9%	6101	23,3%	6 770	26,3%

Allikas: EHIS

Hinnang eesmärgi saavutamisele: saavutatud taset võib pidada pigem tagasihoidlikuks. Ebakindla tööturu tingimustes on inimesed seadnud esikohale pigem töötamise, enese täiendamine kõrgema haridustaseme omandamiseks on jäänud tagaplaanile just madalama haridustasemega inimeste hulgas ning neile on hariduse omandamise jätkamiseks tõenäoliselt vaja rakendada toetavaid lisameetmeid.

Arengukava eesmärkide saavutamine perioodil 2009–2013

EESMÄRK 1.
TÖÖTURU OLUKORRA JA MAJANDUSSITUATSIOONI PARANDAMISELE KAASAAITAMINE TÄISKASVANUTE KOOLITUSE KAUDU

Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Koolitusel osalenute osakaal töötutest	9,50%	10,00%	12,7%	15,00%	10,1%	15,00%	17,16%	15,00%	34%	20,00%	26,51%
Koolitusteenust saanud töötute arv ⁴	6552		17 319		15 770		20 958		34 898		24 982
Registreeritud töötute koguarv	55863		136112		155927		122 117		102 653		94 125
Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Karjäärinõustamisteenust saanud töötute osakaal	17%	18,00%	17,6%	18,00%	12,2%	18,00%	15,8%	18,00%	20,2%	18,00%	21,9%
Karjäärinõustamisteenust saanud töötute arv	12046		23916		19018		19299		20702		20601
Registreeritud töötute koguarv	55863		136112		155927		122117		102653		94125

Koolitusel osalenud töötute arv on kasvanud aastani 2012 ning alates 2011. aastast on arengukavas seatud eesmärk koolitusel osalenute osakaalu osas täidetud. 2010. aastal, kui töötute koguarv oli märkimisväärselt kõrge, ei suudetud seatud eesmärki saavutada. Karjääriteenuseid osutati 2009–2011 ligi kaks korda suuremale hulgale inimestele kui 2008. aastal, aga teenust saanud töötute osakaal langes sellele vaatamata. Majanduslangusega seotud töötute arvu väga järsk kasv aruandlusperioodi alguses ei võimaldanud saavutada seatud eemärke kavandatud viisil. Alates 2012. aastast on eesmärk saavutatud ning seda on toetanud töötute arvu vähenemine.

Koolitust ja karjäärinõustamist saanud täiskasvanute arv on märkimisväärne ning õnnestunud on koolituse pakkumise uue viisi – koolituskaardi – rakendamine. Kavandatust keerulisemaks osutus kutse- või kõrghariduse õpingud katkestanud täiskasvanute tagasitoomine tasemeharidusse.

⁴ Koolitusteenust saanute arvust kajastuvad kõik erinevat tüüpi koolitusteenused, sh kvalifikatsiooni saamiseks toetatud kutse-, pädevus- jm eksamid.

Meede 1.1. Tööturukoolituse teenuse tõhustamine ja töötutele suunatud koolitusvõimaluste mitmekesistamine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	1.1.1. Tööturukoolituse korraldamise paindlikumaks muutmine	Tööturukoolituse teenuse edasiarendamine.	SoM	Töötukassa	Täidetud. Tööturukoolituse teenuse arendamist jätkatakse. Tööturukoolituse osutamist koolituskaardi alusel alustati 2009. aasta sügisest Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) kaasrahastatud tööhõiveprogrammi alusel. 2012. aastast on koolituskaardiga tööturukoolituse võimaldamine sätestatud VV tööhõiveprogrammis. Koolituskaart võimaldab pakkuda töölesaamiseks vajalikku koolitust kiiremini ja paindlikumalt võrreldes grupikoolituste hankimisega. Koolituskaardi skeemi rakendamisel võib inimene ise valida töölesaamiseks vajaliku koolituse, kui see on tema individuaalse tööotsimiskava koostamise käigus kokku lepitud. Koolitusi on võimalik valida töötukassa kvalifitseeritud koolitajate nimekirjast. Koolituskaardi piirmäär 2500 eurot võimaldab vajadusel ümberõpet (uue eriala omandamine kuni aastase koolituse käigus) ning täienduskoolitusi spetsiifilisematel erialadel. VV tööhõiveprogrammiga on alates 2012. aastast kehtestatud kvalifikatsiooni saamise toetamine (eelnevalt kaasrahastatud ESF vahenditest). Teenuse sisuks on kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide, sealhulgas kutse- või pädevustunnistuse ja mootorsõiduki juhilubade saamisega seotud kulude ja riigilõivude hüvitamine. Kvalifikatsiooni saamise toetamise teenusega hüvitatakse kvalifikatsiooni tõendava dokumendi saamisega seotud kulu (nt kutseeksami tasu ja riigilõiv). Nimetatud kulude hüvitamine on vajalik, kuna töölesaamiseks on sageli nõutavad kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid.
	1.1.2. Töötutele tervikliku väljaõppe võimaldamine	Koolituskaartide süsteemi rakendamine	SoM	Töötukassa	Täidetud. Koolituskaardi süsteemi rakendamine jätkub. Koolituse vajadus selgitatakse välja individuaalse tööotsimiskava koostamise käigus. Kui on selgunud koolituse vajadus, siis töötukassal on võimalus koolitust hankega tellida või osutada koolituskaardi alusel. Koolituskaardi puhul valib isik ise kvalifitseeritud koolitajate nimekirjast koolitaja, kelle kursusele, koolitusele ta õppima asub. Hankega tellitakse vajalik koolitus üldjuhul gruppide, kus on 6–12 inimest. Hankega koolituse tellimine võtab üldjuhul aega 1–2 kuud. Kuna hankega koolituse tellimine võtab aega ning selle võrra võib töötutena arveloleku aeg pikeneda, siis on inimese jaoks kiirem, paindlikum ja mugavam võimalus koolitusele

					minna koolituskaardiga. Juhul kui vajalikku koolitust ei võimalda kvalifitseeritud koolitajate nimekirjas olev koolitaja, siis vajalik koolitus tellitakse. Aastatel 2011–2012 kasvas koolituskaardiga koolituste arv hüppeliselt. 2012. aastal alustati koolituskaardiga tööturukoolitust üle 21 000 korra. Täpne koolituste arv oli 21 055. Koolituskaartide süsteemi rakendamist saab pidada edukaks. Vaata ka punkt 1.1.1.
		Tööturukoolituse pakkumine koolitust vajavatele töötutele – jätkuv tegevus	SoM	Töötukassa	Täidetud. Tööturukoolituse pakkumist jätkatakse. Tööhõiveprogrammiga 2012–2013 kehtestati uue tööturuteenusena kvalifikatsiooni saamise toetamine. Teenuse sisuks on kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide, sealhulgas kutse- või pädevustunnistuse ja mootorsõiduki juhilubade saamisega seotud kulude ja riigilõivude hüvitamine. 2012. aastal hüvitati u 1000 inimesele kutseeksami tasu, u 100 inimesele pädevuseksami tasu ning u 3400 inimesel kaeti riivilõivuliste eksamite kulud. Kokku sai 2012. aastal erinevaid koolitusi ja kvalifikatsiooni saamise toetust ligi 35 000 töötut. Vaata ka punkte 1.1.1. ja 1.1.2.
	1.1.3. Uusi töökohti loovatele ettevõtetele suunatud tööjõu ümberõppe koolituste pakkumine	Meetme rakendamine – jätkuv tegevus	MKM, SoM, HTM	EAS, Töötukassa	Täidetud. Teadmiste ja oskuste programm suleti 2011. aasta lõpus. Programmi jooksul toetati 1276 ettevõtet, kokku oli projekte 2413 (ühel ettevõttel võis olla mitu toetust saanud projekti). Meetme eelarve oli ca 10 miljonit eurot ja keskmine toetussumma 8800 eurot. Enamik toetuse saajaid olid VKE-d. Meede oli väga populaarne ja seetõttu suleti vahendite lõppemise tõttu 22.11.2011. Selle programmi tegevused läksid osaliselt üle ettevõtlus- ning innovatsioonialaste teadmiste ja oskuste ning teadlikkuse arendamise programmi (TOTS). TOTSi raames on EASi poolt korraldatud koolitustel 2013. aastal osalenud 1780 inimest. Nende hulgas on olnud ka töötuid, kuid EASis selle kohta eraldi andmeid ei koguta. Kasusaajate arvestust peetakse osalevate ettevõtete põhiseks. Töötukassa teostab alates 2010. aastast n.ö rätsepatööna koolitushankeid, kus koostöös tööandja ja koolitusasutusega koostatakse õppekava. Õppekava on hanke korraldamise ning koolituse läbiviimise aluseks ning eelnev koostöö tagab koolituse vastavuse tööandja vajadustele.

	1.1.4. Tasemeõppes õppivatele töötutele sotsiaalsete tagatiste võimaldamine	Õppetoetuste süsteemi täiustamine	SoM, HTM	Töötukassa	Osaliselt täidetud. Tasemeõppes õppivatele töötutele makstakse töötutoetust tööturuteenuste ja -toetuste seaduses ja töötuskindlustushüvitist töötuskindlustuse seaduses sätestatud tingimustel. Vajadust tagada tasemeõppes õppivatele töötutele sotsiaalsed tagatised käsitleti SOM-i ja HTM-i esindajate kohtumistel perioodil 2010–2011. Võimalikke variante piloteeriti ESF meetme „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“ III avatud taotlusvooru projektide kaudu. Projektide kaudu võimaldati kutseõpet põhihariduseta või põhiharidusega, kuid hiljem õppe katkestanud töötutele. Õppes osalemise ajal on töötutele tagatud stipendium ja transporditoetus (sh majutuseks). 2012–2013 viidi rahastust saanud kutsekoolide projektid ellu. 2 projekti jätkab tegevust 2014. aastal (üks kutsekool kuni 31.08.2014 ja teine kutsekool käesoleva kalendriaasta lõpuni). Probleemi käsitleti SOM-i ja HTM-i esindajate kohtumistel uuesti pärast pilootprojektide läbiviimist 2013. aastal. Sotsiaalministeerium juhtis tähelepanu ohule, et kui osa õppegrupist saab teistest kõrgemaid toetusi, siis võib see vähendada õpilaste motivatsiooni otse koolist kutseõppeasutusse õppima asuda. Võib tekkida olukord, kus kõigepealt registreerutakse töötuna ja asutakse siis töötuna õppima, et saada kõrgemaid toetusi.
Meede 1.2. Koolituste pakkumine töö kaotamise ohus või alahõivatud inimestele	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	1.2.1. Luuakse laiemad võimalused koondamisohus või töö kaotamise ohus inimestele koolitusel osalemiseks	Tööandjate teavitamine õppepuhkuse andmise regulatsioonidest – jätkuv tegevus	SoM		Täidetud. Koondamise või töö kaotamise ohus olevate inimeste koolitamist jätkatakse. Tööhõiveprogrammiga 2012–2013 laiendati tööturuteenuste, sealhulgas tööturukoolituse saajate ringi koondamisteate saanud töötajate võrra, et aidata koondamisteate saanud töötajat uue töö leidmisel (2009. aastast võimaldati neile koolitust ESF vahendite toel). Eesmärgiks on koondamisteate saanud töötajate uuele tööle aitamine, nii et nad ei kogeks töötust või töötaolek jääks võimalikult lühikeseks. 2012. aastal osales koondamisteatega töötajatest tööturukoolituse teenusel 96 inimest (neist 69 keelekoolitusel) ja 2013. aastal 21 inimest. Sotsiaalministeerium on aruandeperioodil alamtegevusena tegelenud tööandjate teavitamisega õppepuhkuse andmise regulatsioonidest ning jätkab seda tegevust. Teavitustööd tehti Tööelu portaali ning teavituseks mõeldud voldikute ja käsiraamatute abil.

		Töölase koolituse RKT alusel koolituste läbiviimine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. RKT kursuste tellimine jätkub ka 2014. aastal. Perioodil 2009–2013 telliti RKT alusel 2279 kursust, mille lõpetas 31 411 täiskasvanut. Koolitusi viidi läbi 39 kutseõppeasutuses ning kutseõpet pakkuvas rakenduskõrgkoolis. RKT kursusi on läbi viidud 35 õppekavarühmas. Suurem on perioodil 2009–2013 tasuta koolituse läbinute arv laialdaselt erinevates töövaldkondades kasutatavates arvutikasutuse õppekavarühmas (üle 6500 õppija) ja võtmepädevuste (üle 2300 õppija) alal. Koolituse läbinuid on palju ka tööjõumahukates valdkondades nagu majutamise ja toitlustamise (üle 2800 õppija) ning ehituse ja tsiviilrajatiste (üle 2200 õppija) õppekavarühmad. Prioriteetsetes valdkondades on enam koolituse läbinuid mehhaanika ja metallitöö (1900 õppijat), elektroonika ja automaatika (1200 õppijat) ning elektrotehnika ja energeetika (1000 õppijat) õppekavarühmades.
	1.2.2. Tööjõu kvaliteedi tõstmiseks tasemeõppes osalemise soodustamine	Tasemekoolituses paindlike õppimisvõimaluste pakkumine varem katkestanud või haridustaset tõsta soovivatele inimestele, sisseastujate koolitamine, tugisüsteemide ja VÕTA rakendamine, paindliku õppe pakkumine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. 09.06.2010 vastu võetud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) muudatused võimaldavad üldhariduskoolidel vajaduse korral rakendada õppekorralduse erisusi (nt individuaalsete õppekavade koostamine; õppimine üksikute õppeainete kaupa; eksternina lõpetamine nii põhikoolis kui gümnaasiumis; võimalus korduvalt samal haridustasemel õppida). Õppekava täitmisel arvestatakse väljaspool kooli läbitud õpet, õppenõustamiskeskused toimivad kõigis maakondades ja Tallinnas. Vaata ka punktid 2.1.1–2.1.7 9.02.2010 kinnitatud ESF programmi „Kutseõppes õpingud katkestanute jätkuõppe programmi KUTSE“ eesmärk on võimaldada kutseõpe lõpetada varem kutseõpingud katkestanutel (vt ka meede 2.2). Kõigile programmi raames õppima asujatele rakendati VÕTAt. Enamik kutsekoole võimaldasid oma õppijatele õpinõustamist ja õpiabi teenuseid. KUTSE programmi sihtrühmadeks olid nii varem õpingud katkestanud, kes soovivad õpinguid jätkata kui ka täiskasvanud (25+ õppegruppidega). KUTSE programmi võimalusi kasutas 19 õppeasutust ning õppekohad loodi kokku 642 õppijale, kellest 472 lõpetas programmi toel õpingud (eesmärk oli 400 lõpetanut). ESF programm "Kõrghariduse katkestanute haridustee jätkamine – TULE" võimaldab tasuta õpingud lõpetada 1. ja 2. kõrgharidusastmel

					õpingud katkestanutel (vt. ka meede 2.2) üldistel alustel. Kõikide programmi raames õppima asunute ehk TULE jätkuõppurite puhul rakendati läbitud õpingute mahu hindamiseks VÕTAt. 2013. aasta lõpuks on oma katkestatud õpingud lõpetanud 336 jätkuõppurit, teisalt on 525 jätkuõppurit taas katkestanud; õppes on veel 308 jätkuõppurit. Kokku on seega vastu võetud 1169 jätkuõppurit, kellest tänaseks on katkestanud 45%. Seega TULE programmis seatud eesmärgi, mille kohaselt 80% jätkuõppuritest peaks edukalt oma õpingud lõpetama, täita ei õnnestu. Seatud eesmärk – võtta vastu 800 jätkuõppurit – on ületatud, kuna paljudel vastuvõetutel oli lõpetamiseni vähem kui pool õppe nominaalajast ning eelarve võimaldas pakkuda õpingute lõpetamise võimalust enamatele. Eelarve võimaldanuks vastu võtta enamgi tudengeid, kuid kuna ei leidunud piisavalt motiveeritud jätkuõppureid, vähendati programmi eelarvet enam kui 1 miljoni euro võrra.
		Sihipärane teavitamine õppimisvõimalustest – jätkuv tegevus	HTM	ETKA Andras, INNOVE	Täidetud. Teemat on kajastatud ETKA Andras läbi viidud ESF programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames raadiosaadetes, kohalikes lehtedes ning ka ajakirjas „Õpitrepp“ (programm kestis kuni 30.06.2012). Õppimisvõimalustest teavitati ka ESF programmide KUTSE ja TULE raames, täpsemalt punktis 2.2.2. ESF programmi „Kutsehariduse populariseerimine“ kaudu on samuti õppimisvõimalustest teavitatud. 2013. aastal viidi läbi täiendavad teavitustegevused projekti "AGENDA – Euroopa täiskasvanuõppe tegevuskava rakendamine" raames. Teavitustööd tehti raadiosaadete (Raadio 4), kohalikes lehtedes ilmunud artiklite ning infovoldiku kaudu.
	1.2.3. Töölase koolituse pakkumine kvalifikatsiooni tõstmist vajavatele inimestele	Töölase koolituse RKT alusel kursuste pakkumine kutseõppeasutustes – jätkuv tegevus	HMT		Täidetud. Perioodil 2009–2013 pakuti RKT alusel 39 kutsekoolis ja rakenduskõrgkoolis 2279 töölase koolituse kursust. Lõpetajaid oli 31 411. Kursusi pakuti kõigis kutsekoolide tasemeõppes õpetatavates õppekavarühmades, eelistades tööturu seisukohast prioriteetseid valdkondi. RKT kursused kavandati, võimaldamaks täiskasvanud elanikkonnal tõsta oma kvalifikatsiooni ja tööalast konkurentsivõimet. Majanduskriisi järel keskenduti eelkõige madalama haridustasemega ja madala või aegunud kvalifikatsiooniga inimestele tasuta täiendkoolituse võimaldamisele: võrreldes 2009. aastaga suurenes 2013. aastaks koolituse läbinute hulgas ISCEDi 1. ja 2. astme haridusega õppijate osakaal 8%-lt 10 %-le, ISCED 3. astme haridusega õppijate osakaal 34%-lt 45%-le.

					kõrgharidusega õppijate (ISCED 5. ja 6.aste) osakaal vähenes 35%-lt 27%-le.
		Töölase koolituse RKT seadustamine kõrgkoolide jaoks – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. 31.12.2013 seisuga ei ole töölase koolituse RKTd kõrgkoolidele seadustatud. Osaliselt on selle põhjuseks, et majanduskriisi tingimustes nihkus fookus tööturul nõrgemale täiskasvanute grupile. Kõrgharidusega inimeste kõrgkoolides toimuva täienduskoolituse asemel otsustati toetada madalama haridustaseme või aegunud haridusega täiskasvanute koolitamist ning oskustöölise täienduskoolitusi. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõusse on lisatud säte, mis võimaldab haridus- ja teadusministril esitada täienduskoolituse RKTd ka kõrgkoolidele, seni oli võimalik täienduskoolituse RKTd esitada kutseõppeasutustele ja kutseõpet pakkuvatele rakenduskõrgkoolidele. 2014. aasta kevadel läbis eelnõu ministeeriumidevahelise kooskõlastusringi ja jõudis maikuus kooskõlastamisele justiitsministeeriumisse.
		Töölase koolituse RKT alusel kursuste pakkumine kõrgkoolides			Täitmata. Eelnevas punktis esitatud põhjustel arengukava perioodi jooksul täienduskoolituse RKTd kõrgkoolides ei seadustatud ning seega ei pakutud ka vastavaid kursusi. Vaatomata riikliku koolitustellimuse puudumisele on kõrgkoolid olnud aktiivsed tööalaste koolituste pakkujad. Viimasel kolmel aastal on kõrgkoolides täienduskoolituse kursustel osalenud 64–68 000 täiskasvanut aastas.
Meede 1.3. Täiskasvanutele pakutavate koolituste asjakohasuse tagamine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	1.3.1. Ministeeriumidevahelise koostöö parandamine täiskasvanud elanikkonnale õppimisvõimaluste loomisel ja pakumisel	Info liikumise parandamine; erinevate ministeeriumide kaasamine koolituslubade menetlemise protsessis dubleerimiste vältimiseks ja koolituste kvaliteedi tagamiseks – jätkuv tegevus	HTM, Riigikantselei		Täidetud. Olulise panuse info liikumise paranemisse ja osapoolte koostöösse andis inimeste oskuste ja tööturu vajaduste ühitamise rakkerühm, mis loodi Vabariigi Valitsuse korralduse alusel 28.06.2012 kaheks aastaks. Rakkerühma kuuluvad erinevate ministeeriumide esindajad ning olulised partnerid: HTM, MKM, SoM, RM, SM, Töötukassa, Innove, Kutsekoda, EAS, EMOVL, Linnade Liit, Riigikantselei jt. Tööd juhtis Riigikantselei strateegiabüroo. Rakkerühma tegevused lõppesid juunis 2014 ning olulisemateks tulemusteks on:

					1. erinevad ametkonnad (Töötukassa, Innove, HTM, Kutsekoda) kasutavad oma igapäevases töös ja õigusloomes rakkerühmas kokkulepitud kvalifikatsiooniga seonduvat sõnavara ning muudatused on sisse viidud ka Eesti õigekeelsussõnaraamatu 2013. a. versiooni; 2. luuakse tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordineerimisüsteem (lühendina OSKA süsteem). Selle rakendamise eest vastutab haridus- ja teadusminister ning tegevust korraldab Kutsekoda. Süsteemi käivitumise perioodiks aastatel 2014–2020 on kavandatud ESF vahendeid 4,4 miljoni euro mahus; 3. Riigikantselei tellimisel töötati välja ja piloteeriti kvantitatiivse tööjõuvajaduse prognoosi andmestiku ja kvalitatiivse tööturu seire ühitamise meetodikat. Lisaks ülatoodule räägiti rakkerühmas osapoolte vahel läbi erinevate ministeeriumide haldusalas kavandatavad Euroopa Sotsiaalfondi 2014–2020 meetmed.
	1.3.2. Karjääriteenuste pakkumise laiendamine lisaks töötutele ka töötavatele inimestele	Karjääriteenuste pakkumise mahu suurendamine töötutele ning sihtrühma laiendamine töötavatele inimestele – jätkuv tegevus	SoM		Täidetud. 2009. aasta sügisel alustati karjääriinfotubade avamist ESF programmi toel. Tööhõiveprogrammi 2012–2013 alusel osutati kõigile inimestele karjääriinfo vahendamise teenust, et suurendada inimeste teadlikkust tööturu olukorrast ja töötamise võimalustest ning avarada seeläbi nende väljavaateid leida uus töö. Karjääriinfo spetsialistid vahendavad teavet eelkõige töötamis- ja õppimisvõimaluste ning tööotsimise allikate ja viiside kohta, abistavad vajaduse korral kandideerimisdokumentide koostamisel ja töökohtadele kandideerimisel. Karjääriinfoas saavad külastajad iseseisvalt tutvuda infomaterjalidega, kasutada kliendiavutit vabade töökohtade otsimiseks, kandideerimisdokumentide vormistamiseks ja viimistlemiseks, tööandjatega ühenduse võtmiseks ja tööle kandideerimiseks. 2012. aastal osales karjääriinfoas 11 202 inimest ja 2013. aastal 10 539 inimest. SA Innove ellu viidud ESF programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“ raames töötati 2012. aastal välja kutse- ja erialaoskusteta täiskasvanutele suunatud karjääriteenuste meetodikapakett ja testiti seda 2013 märtsist kuni oktoobrini viies piirkondlikus Rajaleidja keskuses: Kuressaares, Tallinnas, Keilas, Põlvas ja Paides. Karjääriteenuseid pakuti sihtrühmale nii individuaalse kui gruppitöö vormis, samuti tagati kaugtreenuste saamise võimalus telefoni, e-kirja, Skype ja /või Facebook'i kaudu. Testimisperioodi jooksul osutati karjääriteenuseid sihtrühmale 453 korral (osalejate keskmine vanus oli 40). 84% osalejatest hindas teenust

					positiivselt, osalenutest 42% said nõustamist täiend- või ümberõppe kavandamiseks, 38% märkis motivatsiooni ja julguse saamist eriala vahetamiseks, uuele töökohale kandideerimiseks või ettevõtlusega alustamiseks. Testimise tulemusena esitati soovitusel täiskasvanutele mõeldud karjäärteenuste paketi rakendamiseks. 2013. aastal toimusid täiskasvanutele suunatud karjäärteenuste teemalised kohtumised, kus osalesid Sotsiaalministeeriumi tööturuosakonna eksperdid, Haridus- ja Teadusministeeriumi kutse- ja täiskasvanuhariduse osakonna ning noorteosakonna eksperdid ja SA Innove karjäärteenuste arenduskeskuse esindajad. Arutati, mis mahus, millistele täiskasvanute sihtgruppidele ning millise asutuse kaudu on Eestis võimalik karjäärteenuseid pakkuda. Arutelude tulemusel otsustati, et kõigile täiskasvanutele hakkab karjäärinõustamist osutama Eesti Töötukassa. Karjäärinõustamist täiskasvanutele piloteeritakse Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest perioodil 2014–2020.
--	--	--	--	--	--

EESMÄRK 2
HARIDUSSÜSTEEMI AVATUMAKS MUUTMINE TÄISKASVANUD ÕPPIJATELE TASEMEÕPPE PAKKUMISEL

Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Õppijate arv üldhariduse õhtuses, kaug- ja eksternõppes	6 962	7106	7 839	7250	7491	7394	6879	7538	5970	7682	5075
sh õppijate arv põhihariduse tasemel	1 280	1352	1 468	1424	1185		1025		834	1 640	727
25-aastaste ja vanemate õppijate osakaal kutsehariduses	15,7%		15,3%		17,0%		19,9		23,3	29,5%	26,3%
25-aastaste ja vanemate õppijate arv kutsehariduses	4 281		4 348		4767		5370		6101		6770
30-aastaste ja vanemate üliõpilaste osakaal kõrghariduse I ja II taseme õppes	19,4%		18,8%		18,8%		19,4		20	24,0%	20,8%
30-aastaste ja vanemate üliõpilaste arv kõrghariduse I ja II taseme õppes	12 824		12 461		12 455		12 544		12 347		11 867

Arengukava perioodi jooksul on ellu viidud mitmed kavandatud tegevused üld- ja kutsehariduse paindlikumaks muutmiseks – põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatused jõustusid 2010. aastal, uus kutseõppeasutuse seadus 2013. aastal. Varem kutse- või kõrgharidusõppe katkestanud täiskasvanutele kvalifikatsiooni tõstmiseks kavandatud ESF programmide KUTSE ja TULE elluviimisel ilmnisid raskused sihtgrupi õppes hoidmisega. Ilmselt on vajalik jätkata tasemeõppe paindlikumaks muutmise, et ennetada esmaste õpingute katkestamist.

Kõikide eesmärkide täitmisel on olnud edasimineku (v.a üldhariduses osalemine), kuid seatud eesmärged ei ole saavutatud. Õppijate arv üldhariduse mittestatsionaarses õppes on alates 2011. aastast olnud tugevas languses, mis on osaliselt tingitud statsionaarses õppes rakendatud meetmetest kooli katkestamise ennetamiseks.

25-aastaste ja vanemate õppijate arv kutsehariduses on iga aastaga suurenenud. 30-aastaste ja vanemate üliõpilaste osakaal kõrghariduses on mõnevõrra vähenenud, samas on arengukava perioodil kasvanud 25-aastaste ja vanemate üliõpilaste arv: 2009/2010. õppeaastal oli see ca 11 500, 2012/2013. õppeaastal 13 100.

Meede 2.1. Üldhariduslikule õppele ligipääsu suurendamine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	2.1.1. Täiskasvanutele suunatud õppe paindlikumaks muutmine põhihariduse ning üldkeskhariduse omandamiseks	Paindlike õppimisvõimaluste pakkumine põhi- ja üldkeskhariduse omandamiseks – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. 09.06.2010 vastu võetud PGS muutis täiskasvanute hariduse omandamise võimalusi paindlikumaks. Täiskasvanud võivad põhi- ja üldkeskharidust omandada nii statsionaarses kui mittestatsionaarses õppes, samuti pole piiranguid haridustaseme korduvaks omandamiseks. Seadusandluses on sätestatud: 1) õppimine individuaalse õppekava järgi; 2) mittestatsionaarse õppe nominaalne õppeaeg ja õppekoormus võib erineda statsionaarse õppe omast; 3) mittestatsionaarses õppes on õppekoormus ca 1/3–1/4 väiksem; 4) saab õppida üksikuid õppeaineid; 5) kooli on võimalik lõpetada eksternina (iseseisev õpe); 6) mittestatsionaarses õppes õppijal on õigus võtta üks kord kolme aasta jooksul üks aasta õppepuhkust; 7) mittestatsionaarses õppes õppival töötaval õppijal on õigus saada tööandjalt õppepuhkust seaduses sätestatud korras. Vt ka teisi meetme 2.1. tegevusi.
	2.1.2. Tugiteenuste pakkumine õppimise jooksul	Õppeasutustes tagatakse õppijatele tugiteenuste (nt sotsiaalpedagoogi, karjääriteenuste jmt) parem kättesaadavus – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud osaliselt. 09.06.2010 vastu võetud PGS § 37 lõike 2 kohaselt tagatakse õpilasele vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor. Suuremates täiskasvanute gümnaasiumides on rakendatud tugiteenused – nõustajad (õppe- ja karjäärinõustajad), koolipsühholoogid, sotsiaalpedagoogid, andragoogid jne aga ka lastetuba (Pärnu TG). ESF programmi "Õppenõustamiskeskuste arendamine" abil on loodi 2009–2011 aastal 18 õppenõustamiskeskust igas maakonnas, Tallinnas ja Tartu Emajõe Koolis ning Tartu Hiie Koolis. ESF programmi "Karjäärinõustamiskeskuste süsteemi arendamine" abil on loodud karjäärinõustamiskeskused kõigis maakondades ja Tallinnas, kokku 17 karjäärinõustamiskeskust. Keskused nõustavad tasuta kuni 26-aastaseid noori.

					Laiendamaks elukestvas õppes osalemise võimalusi tugiteenuste pakkumise kaudu kasutati ESF avatud taotlusvoor, mille kaudu rahastati kolm täiskasvanutele karjääriteenuseid pakkuvat projekti (2 neist ebapiisava eesti keele oskusega inimestele) ja kaks projekti puuetega inimestele paremaks kaasamiseks haridusse. Avatud vooru projektide kaudu loodi ka võimalused karjääri-, õpi- ja sotsiaalnõustamise pakkumiseks 10 kutsehariduskeskuse ja kahe täiskasvanute gümnaasiumi juures.
	2.1.3. Täiskasvanutele põhi- ja üldkeskhariduse omandamise võimaluste tagamine kõikides maakondades	Koostöö KOV-dega, teavitamine sihtgrupi vajadustest, õppimisvõimaluste tagamine – jätkuv tegevus	HTM, KOV	KOV-d, ÕA	Täidetud osaliselt. PGSi lisati 2010. aastal nõue, et kohalik omavalitsus peab tagama võimalused põhihariduse omandamiseks mittestatsionaarses õppes 17-aastasele või vanemale isikule, kes ei ole põhiharidust omandanud (§7 lg 5). 2013/2014. õ.-a. on mittestatsionaarne õpe 45 üldhariduskoolis, neist 16 on täiskasvanute gümnaasiumid. Mittestatsionaarne õpe on kättesaadav pea kõigis maakondades, vaid Põlva maakonnas ei ole mittestatsionaarset õpet viimasel paaril aastal avatud (viimati oli 2011). Asjaolu, et ühes maakonnas ei ole viimasel paaril aastal mittestatsionaarset õpet olnud, võib osalt olla tingitud asjaolust, et täiskasvanute teadlikkus õppimisvõimalusest on madal.
	2.1.4. Lihtsustatakse riigieksamite korduvalt sooritamise korda	Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. 2013. aasta juulis jõustunud PGSi muudatustega on võimalik gümnaasiumi lõpetada juhul, kui riigieksamil on saavutatud vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest: § 31 lg5 „Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb sooritada riigieksamid eesti keeles või gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud juhtudel eesti keeles teise keelena, matemaatikas ja võõrkeeles. Riigieksam on sooritatud, kui saavutatud on vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest. Riigieksam on sooritatud rahuldavalt, kui saavutatud on vähemalt 20 protsenti maksimaalsest tulemusest.“ Selle muudatuse valguses peaks vähenema vajadus riigieksameid korduvalt sooritada.

	2.1.5. Tagatakse õppija õigus alustada õpinguid täiskasvanute gümnaasiumis õppijale vajalikust klassist alates	Koolide teavitamine madalamate klasside avamise vajalikkusest – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud PGSi §7 lg 5 sätestab, et vald või linn peab tagama võimalused põhihariduse omandamiseks mittestatsionaarses õppes 17-aastasele või vanemale isikule, kes ei ole põhiharidust omandanud ning kelle elukoht asub selles vallas või linnas. Üldjuhul jätkatakse õppimist klassis, kus õpingud katkesid. Kool (õppenõukogu) hindab õpilase esitatud dokumentide järgi, millises klassis ta õppimist jätkab. Kasutatakse ka varasema kogemuse (töö, keeleõppe jms) arvestamist, et jätkata õppimist kõrgemas klassis. Vt ka 2.1.1. Kokku oli 2013/2014. õppeaastal 44 õppeasutust, kus mittestatsionaarses õppes oli avatud I–III kooliastme klasse. III kooliastme klasse on avatud kõikides täiskasvanute gümnaasiumides, II kooliastme klasse 6 täiskasvanute gümnaasiumis (kokku 11 õppeasutuses) ja I kooliastme klasse 1 täiskasvanute gümnaasiumis (kokku kolmes õppeasutuses). Põhihariduse tasemel õppis 2013/2014. õppeaastal 693 täiskasvanut. Viimastel aastatel on põhiharidust omandavate täiskasvanute hulk langenud: 2009/2010. õppeaastal oli 1376 õppijat, 2013/2014. aga 693 õppijat. See võib viidata vähenenud vajadusele.
	2.1.6. Kutseõppeasutuste lõpetanutele üldharidusliku lisa-aasta võimaldamine	Vastava õppevormi pakkumise jätkamine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Uus kutseõppeasutuse seadus (§35) sätestab, et kutsekeskharidusõppe õppekava läbinud isikul on võimalus jätkata täiendavaid üldharidusõpinguid kuni ühe õppeaasta ulatuses kutseõppeasutuses või gümnaasiumis. Haridus- ja teadusministri 19. märtsi 2014 määrusega nr 9 kinnitati kutsekeskhariduse omandanud isiku üldharidusõpingute jätkamise tingimused ja kord. Lisa-aasta õppekava maht peab olema vähemalt 32 kursust ja see töötatakse välja gümnaasiumi RÕKi alusel. Uut korda saavad õppeasutused rakendada alates 2014/2015. õppeaastast. Perioodil 2010–2013 õppis igal aastal u 30 kutseõppeasutuse lõpetanut edasi täiskasvanute gümnaasiumis.
		Sihtgrupi teavitamise parandamine – jätkuv tegevus	HTM	ETKA Andras, ÕA, INNOVE	Täidetud. Teemat on kajastatud ETK Andrase ESF programmi "Täiskasvanuhariduse populariseerimine" raames raadiosaadetes (eestikeelsed saated Vikerraadios ja venekeelsed Raadio 4-s), kohalikes lehtedes ja ajakirjas „Õpitrepp“. Samuti ESF programmi

					„Kutsehariduse populariseerimine“ teavitustegevuste kaudu.
	2.1.7. Täiskasvanutele luuakse võimalused täiendada üksikainete kaupa teadmisi üldhariduslikes ainetes	Sihtgrupi teavitamise parandamine – jätkuv tegevus	HTM	ETKA Andras, ÕA	Täidetud. PGS § 22 lõiked 6–8 annavad võimaluse õppida mittestatsionaarses õppes üksikuid õppeaineid kas põhikooli- või gümnaasiumi õppekava järgi, teemat on käsitletud koolijuhtide ja haridusametnike nõupidamistel. Üksikainete õppijaid oli 2013/2014. õppeaastal 27 õppeasutuses sh 12 täiskasvanute gümnaasiumis, õppijaid olid 381. Viimasel kahel aastal on õppijate arv püsinud samal tasemel, kuid eelnevatel aastatel on üksikute õppeainete õppijaid olnud märgatavalt rohkem (nt 2011/2012. õppeaastal 645 õppijat). Sageli kasutatakse üksainete õppimise võimalust riigieksamiteks valmistumiseks. Vaata ka punkte 2.1.1. ja 2.1.6. Teemat on kajastatud ETK Andrase ESF programmi "Täiskasvanuhariduse populariseerimine" raames raadiosaadetes, kohalikes lehtedes (valla- ja linnalehed) ja ajakirjas „Õpitrepp“ ning projekti „AGENDA – Euroopa täiskasvanuõppe tegevuskava rakendamine" raames.
Meede 2.2. Kutseharidusele ja kõrgharidusele ligipääsu suurendamine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	2.2.1. Kutse- ja kõrghariduse tasemekoolituses õppimise atraktiivsemaks muutmise koolituse kvaliteedi tõstmise kaudu	ESF programmi „Primus“ kaudu õppe kvaliteedi tõstmine – jätkuv tegevus	HTM	SA Archimedes	Täidetud. ESF programmil PRIMUS on kuus tegevusvaldkonda: 1) õppejõudude õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamine; 2) kvaliteetse õpiväljundipõhise õppe arendamine; 3) VÕTA rakendamise kvaliteedi arendamine; 4) strateegilise juhtimise suutlikkuse tõstmise toetamine kõrgkoolides; 5) uuringute ja analüüside läbiviimine; 6) õppija toimetuleku toetamine. Programmi raames on perioodil 2008–2013 õpetamise ja juhendamise alastel koolitustel (v.a e-kursused) osalenud 12 662 õppejõudu. Lisaks on õpetamise ja juhendamise alastel koolitustel osalenud 119 õppejõudude koolitajat. Õppekavanõustajatele korraldati perioodil 2008–2012 kaks koolitust: 1) koolituse „Väljundipõhine õppekava kõrghariduses“ (6 EAP) läbis 132 nõustajat. 2) nõustajate jätkukoolituse „Giving Effective Feedback“ läbis 27

					nõustajat. Läbi on viidud 48 õppekavaarenduse koolitust (osalejaid 1218), lisaks 737 seminari kõrgkoolide siseselt 13 622 osalejale. Toetati 647 õppekava arendamist 1512 korral (pädevused, hindamine, õpiväljundid) Eksperthinnang on antud 163 õppekavale. Eksperthinnang anti tervikõppekavale, hinnati õppekava eesmärgid ja õpiväljundeid, moodulite eesmärgid ja õpiväljundeid ning hindamist. Ekspertiisi tegid nii tööandjad kui ka kõrgkoolide enda õppekavanõustamise spetsialistid.
		ESF programmi „Kutsehariduse sisuline arendamine“ kaudu õppe kvaliteedi tõstmine – jätkuv tegevus	HTM	SA INNOVE	Täidetud. ESF programm „Kutsehariduse sisuline arendamine“ käivitus 2008. aastal ning programmi tegevused lõpetatakse 2014. a lõpus. Õppe kvaliteedi tõstmiseks viidi programmi raames läbi rida tegevusi: 1) Õppekavade arendus – riiklike õppekavade uuendamine ei kulgenud kahjuks soovitud tempos. Peamiseks põhjuseks on uuendamise aluseks olevate kutsestandardite viibimine, samuti uute seadusandlike aktide (kutseõppeasutuse seadus (KÕS), kutseharidusstandard (KHS)) menetlemise venimine. 2013. a lõpu seisuga on valminud 14 uuendatud RÕKi, programmi lõpuks on kavandatud kokku 23 RÕKi valmimine. Uued RÕKid on kompetentsipõhised, vastates paremini tööturu ja ühiskonna ootustele. 2) Koolitustegevused õpetajatele, koolijuhtidele, praktikajuhendajatele – programmi raames on korraldatud pedagoogilis-metoodilisi koolitusi lähtuvalt kutseõpetaja kutsestandardist, õppekavauuendustest ja uutest õpikäsitustest. 2012. aastal loodi õpetajakoolituse juhtrühm, kelle tegevuse tulemusena analüüsi ja kaardistati kutseõpetajate täienduskoolitust. Programmi eesmärgiks oli võimaldada täienduskoolitust igal aastal vähemalt 450-le õpetajale ja see indikaator on alates 2009. aastast igal aastal ületatud. 3) Õppematerjalide arendus ja kaasajastamine – 2013. a lõpuks oli valminud 46 uut õppematerjali. Kutseõppeasutuste riikliku tunnustamise süsteemi ehk akrediteerimise väljaarendamine ja rakendamine – 2010. aastal valmis kutseõppe riikliku tunnustamise süsteemi kontseptsioon ning 2011. aastal alustati akrediteerimise pilootvooruga majutuse ja toitlustamise ning ehituse õppekavarühmas. 2013. a lõpuks on akrediteerimise läbinud 141 õppekavarühma 35 koolist.

	2.2.2. Kutse- ja kõrghariduse tasemeõppe paindlikumaks muutmine	Jätkutegevuste kavandamine ESF programmide KUTSE ja TULE tulemuste põhjal	HTM	Täidetud osaliselt. Perioodil 2009–2013 on käivitunud ESF programmid KUTSE ja TULE, mis soodustavad täiskasvanud õppijate tagasipöördumist tasemeõppesse. KUTSE programmi raames loodi spetsiaalsed õpperühmad täiskasvanud õppijatele. 2010. aastal muudeti õpilaste kutseõppesse vastuvõtmise regulatsiooni ning põhiharidusega täiskasvanud õppijatele vanuses 25+ õpingute muudeti paindlikumaks alustamise tingimusi. Uus kutseõppeasutuse seadus loob paindlikumad võimalused täiskasvanutele tasemeõppes osalemiseks. Koolidel on võimalik koostada senisest lühema õppeajaga ja osakutse omandamist võimaldavaid õppekavu. Lisaks on põhiharidusega vähemalt 22-aastastel isikutele loodud võimalus alustada õpinguid kutsekeskharidusõppes, kui neil on olemas põhiharidusele vastavad kompetentsid. Täiskasvanud õpilaste osakaal kutseõppes on arengukava perioodil oluliselt kasvanud ning 2013/14. õppeaastal moodustasid enam kui 25-aastased õpilased juba 26% kõigist kutseõppe õpilastest (2008/2009. õppeaastal oli nende osakaal 15%). KUTSE programmi jätkuprogrammi kavandatud ei ole. Uuel perioodil panustatakse senisest suurendamisele. Paindlik töökohapõhine õppevorm peaks sobima täiskasvanutele, kes soovivad kutseharidust omandada. Programmi TULE eesmärgiks oli soodustada täiskasvanud õppijate tagasipöördumist tasemeõppesse. TULE programmi tulemused näitavad (vt punkt 1.2.2), et taoline lähenemine ei ole soovitud eesmärkide täitmist taganud. Katkestamise probleemi tuleks pigem leevendada ennetavaid meetmeid rakendades. Nii on TULE programmis kavandatud uuringud, analüüsima katkestamise põhjusi ja ennetamise meetmeid, mille baasil töötatakse välja ettepanekud ja soovitusel katkestamise ennetamiseks lisaks juba rakendatavatele meetmetele (kõrghariduses nt vajaduspõhised õppetoetused, tasuta kõrgharidus). TULE jätkuprogrammi kavas ei ole, kuid kuna kõrghariduses rakendatud reformide tulemusena on kõikidel õppuritel võimalik astuda tasuta õppesse, siis ligipääs kõrgharidusele ei vähene. Kõrgharidusreformi järgselt kõrgkoolidega sõlmitud tulemuslepingutes on sätestatud nõue rakendada meetmeid katkestamise vähendamiseks oma kõrgkoolis.
--	---	---	-----	---

		Sihtgrupi teavitamine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA, ETKA Andras	Täidetud. Teemat on kajastatud ETK Andrase ESF programmi "Täiskasvanuhariduse populariseerimine" raames raadiosaadetes (eestikeelsed saated Vikerraadios ja venekeelsed Raadio 4-s), kohalikes lehtedes (valla- ja linnalehed) ning ajakirjas „Õpitrepp“. Samuti on teavitustegevusi tehtud ESF programmide KUTSE JA TULE ning „Kutsehariduse populariseerimine“ kaudu.
		Õppeasutusepoolsete tugiteenuste parandamine, sihtgrupile sobilike õppevormide ja -viiside rakendamine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Kutseõppeasutuse seadus sätestab kooli ühe ülesandena õpilastele vajalike tugiteenuste (nt. karjääriteenus, õpiabi, eripedagoogi teenus jt) tagamise. Kutseõppeasutusel oli võimalik taotleda toetust ESF prioriteetse suuna "Elukestev õpe" meetme „Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine“ avatud taotlusvoorst kooli tugiteenuste süsteemi väljaarendamiseks. Peaaegu kõik kutsekoolid võimaldavad koolidest saadud tagasiside põhjal õpinõustamist ja õpiabi teenuseid oma õppijatele. Peamiselt tegelevad õppeasutustes õpiabi teenustega sotsiaalpedagoogid, aga ka koolipsühholoogid, rühmajuhatajad, tugiohvitserid). ESF programmi PRIMUS tegevuse „Õppija toimetuleku toetamine“ (2009–2013) (elluviija SA Archimedes) eelarve oli 1,9 miljonit eurot. Tegevusel oli 3 alategevust: 1. Algaja õppija toimetuleku toetamine: kursus "Õppimine kõrgkoolis" (3 EAP), mis käsitleb õpingute ja karjääri planeerimist, enese- ja ajajuhtimist ja õpioskusi. 2. Kõrgkooli õpi- ja karjäärinõustajate võrgustiku loomine ja vastavate teenuste pakkumine, kus lisaks igas kõrgkoolis toimivale õpi- ja karjäärinõustamisele on välja antud käsiraamat „Õppimine kõrgkoolis. Tudengi käsiraamat“ ning loodud Tudengiveeb – üliõpilaste nõustamis- ja töövahenduskeskond, mille jätkusuutlikkus on tagatud koolidevahelise konsortsiumi loomisega. Tugiteenustest kõrgkoolides hästi rakendunud tuutorite koolitus ja tegevus. 3. Tugiteenuste pakkumine erivajadustega üliõpilastele. Erivajadusega üliõpilasel on võimalik taotleda stipendiumi, mida saab kasutada perioodiliste teenuste rahastamiseks (nt viipekeele tõlgi kasutamine, eritransport liikumispuudega üliõpilasele, isiklik abistaja, õppematerjali paljundamine) või ühekordse teenusena

					(abiõpetaja kaasamine, logopeedi teenus, IKT-lahendused, sh e-õpe, õppeteksti helindamine, digitaliseerimine vms). 2009–2013 määrati 335 stipendiumi summas 403 393 eurot. Vastavalt ülikooliseadusele toimub õppetöö kas täis- või osakoormusega õppes. Kõrgharidusreformi rakendumise järel saab üliõpilane õppima asudes määrata, kas ta õpib täiskoormusega täites õppekava kumulatiivselt vähemalt 75% ulatuses või osakoormusega täites õppekava kumulatiivselt 50–75% ulatuses õppeaastas. Koormust määratakse kord aastas ja teisel õppeaastal oleneb koormus juba üliõpilase edasijõudmisest. Vastuvõtutingimustes saab õppekava kohta olla vaid üks lävend/pingerida nii osa- kui täiskoormusega õppurite jaoks. Täiskoormusega õpe on tasuta, osakoormusel õpinguid alustavate üliõpilaste käest on võimalik õppeteenustasu küsida juba esimesel semestril vastavalt õppeasutuse tingimustele ja seatud määradele. Lisaks pakuvad kõrgkoolid ka nõ kaugõppe (tsükliõpe, avatud ülikooli) võimalust.
	2.2.3. Kutse- ja kõrgharidusõpingute katkestanute tagasitoomine ning 30+ ja 40+ üldharidusliku ettevalmistusega inimeste toomine kutse- ja kõrghariduse tasemeõppesse	ESF programmide KUTSE ja TULE rakendamine	HTM	HTM, ÕA	Täidetud ESF programmi KUTSE eesmärk on võimaldada kutseõpe lõpetada nii varem kutseõpingud katkestanutel kui ka täiskasvanutel (25+ õppegruppidega). Programmi raames loodi spetsiaalsed õpperühmad täiskasvanud õppijatele ning neid kasutati aktiivselt. Täiskasvanud õppijad moodustasid suure enamuse – 85,7% õppijatest oli 25 või vanemad. Eraldi õppegrupe tehti just täiskasvanute sihtrühmale, kuid 25+ õppijal oli jätkuvalt võimalik ka koos tavagruppidega õppima asuda (selliseid juhte ei ole statistikas arvestatud). Täiskasvanute õppegrupe avati 13 õppeasutuses. Paraku oli programmi raames tavagruppides õppima asunute seas ka katkestanuid, kokku loobus 26,5 % õppima asunutest. Katkestanute osakaal õpingute jätkajate seas on peaaegu kahekordne võrreldes täiskasvanute õppegruppides õppijatega (42,4% vs 23,8%). ESF programm TULE võimaldab tasuta õpingud lõpetada 1. ja 2. kõrgharidusastmel õpingud katkestanutel (vt. ka meede 2.2) üldistel alustel. 2013. aasta lõpuks on oma katkestatud õpingud lõpetanud 336 jätkuõppurit, teisalt on 525 jätkuõppurit taas katkestanud; õppes on veel 308 jätkuõppurit. Kokku on seega vastu võetud 1169 jätkuõppurit, kellest tänaseks on katkestanud 45%. Vaata rakendamise ja tulemuste kohta ka punkte 1.2.2 ja 2.2.2.

		Kutsehariduses spetsiaalne tasemekoolituse RKT täiskasvanutele – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Alates 01.09.2011 on kutseõppeasutustel ESF programmi KUTSE laiendamiseks võimalik avada eraldi õppegrupe täiskasvanutele. Erialade valik oli koolide otsustada. Õppegrupe avati 13 kutseõppeasutuses. KUTSE programmis loodi õppekohad kokku 642 õppijale. Programmi eesmärk saavutati, sest programmi toel omandas kutse/eriala/ameti 472 õppijat (eesmärk oli 400 õpingud lõpetanud). Täiskasvanud õppijad moodustasid suure enamuse – 85,7% õppijatest oli 25 või vanemad. Vt täpsemalt punkt 1.2.2.
		Sihipärane teavitamine, et tõsta inimeste teadlikkust õppimisvõimalustest – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. 2010 ja 2011 esimese poolaasta jooksul kanti 9 korral erinevatel üritustel ja seminaridel ette ESF programmi KUTSE tutvustav materjal. Artikkel programmi võimaluste kohta avaldati 53 ajalehes, veebikeskkonnas ja trükisel. Raadiointervjuusid oli 5 ning teleintervjuusid 2. Kanal 2 saates Reporter ilmus saatelõik programmi alusel õppiva noormehe kohta. Analoogne teleuudis ilmus Pervõi Baltiski kanalis Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli õpilaste kohta. Toimus 5 makstud reklaamikampaaniat Delfis, MailRu's, Õhtulehes ja Odnaklassinkis. Programmil on kodulehekülj ja Facebook'i konto. Teave oli osalevate koolide kodulehtedel ning saadeti ka omavalitsuste sotsiaal- ja haridusvaldkondade töötajatele. 2012.aastal avaldati artikleid ajalehtedes (5 korral üleriiklikes, 11 korral kohalikes), avaldati reklaame ajalehes (Linnalehe eestikeelne ja venekeelne versioon), veebis (Delfi Koolitused, DelfiRu, Õhtuleht) enne kevadist ja sügisest vastuvõttu. Selveri siseraadios jooksis reklaam 2X7 päeva. 2013. aastal seoses programmi lõppemisega laiemat teavitust ei tehtud. Õppijate teavitamiseks on koostatud ja trükitud tudengiteatmikke ning loodud Eesti kõrgkoolide ühine infoportaal. Info õppekavade kohta avalikult kättesaadav EHIs õppekavade registris. Kõrgkoolide koostöös SA Archimedese kõrgkoolide innovatsioonimeetme toel on loodud Eesti kõrgkoolide ja töandjate infoportaal „Tudengiveeb“ https://tudengiveeb.ee/et/, kust leiab infot kõrgkoolis õppimise ja tööturule sisenemise kohta. Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri andmebaasis on avalikustatud info õppekavade, õppekavagruppide ja institutsionaalse akrediteerimise

					hindamistulemuste kohta.
		Tugisüsteemide ja VÕTA rakendamine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. 2009. a rakendunud täiendused KÕSis ja kutseharidusstandardis reguleerivad VÕTA kasutamise võimalusi ja põhimõtteid kutseõppeasutustes. ESF programmi „Kutsehariduse sisuline arendamine“ käigus viidi läbi 2 uuringut VÕTA rakendamise olukorrast kutseõppeasutustes, toimusid VÕTA rakendamise alased koolitused ning käivitus VÕTA-nõustajate võrgustik. Uuringute tulemuste kohaselt on VÕTA rakendamise tingimused ja kord koolide õppekorralduseeskirjadesse sisse viidud. Programmis KUTSE, hinnati õppija varasemaid õppe- ja töökogemusi VÕTA põhimõtteid järgides. Uue KÕSi rakendamisega on võimalik kutsekeskharidusõppes õpinguid alustada vähemalt 22aastastel põhihariduseta isikutel ning nende valmisolekut õpingute alustamiseks hindab kool VÕTA põhimõtteid kasutades. Õpinõustamise ja õpiabi teenuste väljaarendamiseks said kutseõppeasutused 2011. a taotleda toetust ESF prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ meetme „Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine“ avatud taotlusvoorst, toetati 5 kutsekooli projekti. VÕTA rakendamise tingimused ja kord on kõigi kutsekoolide õppekorralduseeskirjadesse sisse viidud. Kõrghariduses välja töötatud õigusraamistik ja rakendunud stipendiumid. Alates 2010. aastast hakati kõrgkoolides rakendama ESF programmi Primus raames väljatöötatud algaja õppija kursust, sisseastujatele ja õppima asujatele korraldatakse VÕTA nädalat. Töötati välja üldised VÕTA põhimõtted ning nende rakendusjuhend. Aktiivselt on tegeletud VÕTA koolitajate, aga ka koolitajate koolitusega. Vt ka punktid 4.3.2 ja 4.3.3.
	2.2.4. Õppelaenu taotlemise reeglite ümberkujundamine, vähendamaks õppijate sundvalikuid õpevormi osas	Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu rakendussätetesse on lisatud õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muudatus, võimaldamaks õppelaenu saada ka üliõpilastel, kes õpivad kõrgkoolis osakoormusega. Muudatuse eesmärgiks on soodustada juba töötavate inimeste tagasipöördumist tasemeõppesse, aidates vähendada kutse- või erialase hariduseta inimeste osakaalu.

					Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu ministeeriumidevahelisel kooskõlastusringil selles punktis küsimusi ei tõstatatud.
	2.2.5. Töötavate täiskasvanute õpingute ja töö ühildamise toetamine	Parandatakse teavitust õppepuhkuse võtmise võimaluste kohta – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames on teavitustööd tehtud raadiosaadetes, kohalikes lehtedes (valla- ja linnalehed) ja ajakirjas „Õpitrepp“.

EESMÄRK 3.

MITTEFORMAALSE ÖPPE VÕIMALDAMINE TÄISKASVANUTE KONKURENTSIVÕIME TÕSTMISEKS NING LOOVUSE, ANNETE, INITSIAATIIVI JA SOTSIAALSE VASTUTUSTUNDE ARENDAMISEKS

Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Kutseõppeasutustes täiskasvanute koolituses osalenute arv ⁵	26 809	29 500	25 387	32 000	28742	34 500	25914	37000	24338	39000	20168
sh kutseõppeasutustes tööalase koolituse RKT kohtadel õppijate arv	12 687	13 500	11 298	12 000	11 774	12 000	8608	10000	4847	10000	2616
ESF programmis „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ partnerina osalevate vabahariduslike koolituskeskuste õppijate üldarv	28 539	29 966	26 995	31 464	30361	33 037	26934	34689	19297	36424	22139
sh tasuta võtmepädevuste ja tööalase koolituse kursustel osalenute arv ⁶	4 557	10 000	9597	10 000	8926	10 500	6693	10500	3958	--	1375

Selle eesmärgi indikaatorite täitmine on viimastel aastatel langenud. Sihid olid väga ambitsioonikad ning seatud majanduskriisi eelsete näitajate baasilt, samuti mõjutas osalejate arvu suurenenud vajadus koolitada madalama haridustasemega inimesi, kellele suunatud koolitused olid pikemad ja kallimad.

Õppijate arv kutseõppeasutuste koolitustes on viimasel kolmel aastal olnud alla 2008. aasta lähtetaset. Alates 2011. a II poolaastast langes märkimisväärselt täiendusõppe RKT maht, mis oli tingitud RKT rahastamisskeemide muutusest. Täienduskoolituse RKT-ga jätkatakse 2014.aastal. Vabahariduslikes koolituskeskustes oli õppijaid kõige vähem 2012. aastal, kuid 2013. aastal on õppijate arv taas tõusma hakanud.

Vaatamata indikaatori mittetäielikule täitmisele on märgatav arv täiskasvanuid saanud arengukava perioodil koolitust. Huvi koolituste vastu on olnud suur, väljalangevus kursustelt väike (alla 5%).

⁵ Tegelik näitaja sisaldab lisaks kutseõppeasutustele ka rakenduskõrgkoolides kutseõppe valdkondades pakutud täienduskoolitusel osalenute arvu.

⁶ EVHL

Meede 3.1. Mitteformaalse (töölase ja vabaharidusliku) koolituse pakumine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	3.1.1. Töölase koolituse finantseerimine kutseõppeasutustes ja kutseõpet pakkuvas rakenduskõrgkoolides	ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud ESF programmist „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ raames on perioodil 2009–2013 finantseeritud 2279 koolituskursust, mille on lõpetanud 31 411 täiskasvanut. Kokku on programmi jooksul finantseeritud töölaseid koolitusi 6902 tuhande euro mahus. Vt täpsemalt finantsaruannet. Seoses kursuste rahastamise aluste muutumisega tekkis vajadus programmi pikendamiseks kuni 01.04.2014 (kinnitatud haridus- ja teadusministri 8.01.13 kk. nr. 15), sest ühikuhindade väljatöötamine BDA Consultingu poolt võttis kavandatust rohkem aega (analüüs valmis 27. september 2013). 2013 II poolaastal RKT tellimust ei esitatud, see vormistati haridus- ja teadusministri 20. detsembri 2013. a käskkirjaga nr 597 ja kursused toimusid 2014. a I poolaastal. 2014. aasta I kvartalis selgus võimalus täiendavaks tellimuseks ning programmi pikendati haridus- ja teadusministri 12.03.2014 määrusega nr 119 30. septembrini 2014. Täiendava riikliku tellimusega loodi õppekohad 2749 täiskasvanule. Vaatamata rahastuse vähenemisele on koolitused atraktiivsed, kursused täituvad kiirelt, huvilisi on rohkem kui kursustel kohti. Koolituste asjakohasust ja kvaliteeti näitab asjaolu, et väljalangevus koolitustelt on olnud alla 5%.
	3.1.2. Töölase koolituse riikliku koolitustellimuse laiendamine kõrgkoolidele	Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. 31.12.2013 seisuga ei ole töölase koolituse RKTd kõrgkoolidele seadustatud. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõus on haridus- ja teadusministrile ette nähtud võimalus esitada riiklik koolitustellimus ka kõrgkoolidele. VT punkt 1.2.3.

	3.1.3. Töölase ja elukestva õppe võtmepädevuste koolituste finantseerimine vabahariduslikes koolituskeskustes	ESF programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	EVHL	Täidetud. ESF programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ kaudu finantseeriti koolitusi kokku 49 vabahariduslikus koolituskeskuses 2 733 000 euro eest. Programmi jooksul osales koolitustel 33 892 täiskasvanut, eesmärgi pakkuda koolitust 40 000 täiskasvanule ei õnnestunud täielikult saavutada. Selle põhjuseks oli: – liiga optimistlik õppijate prognoos programmi alguses (toetus eelneva perioodi kogemusele) – indikaatori muutumine 2010. aastal – koolitushindade kallinemine (koolitushinnad tõusid igal aastal kuni ühikuhindade rakendamiseni) – kursuste pikenemine (pikkade kursuste mõju on suurem, kuid õppijate arv väiksem) – suur tasuta koolituste hulk – sihtgrupi muutumine (al. 2012) Vaatamata sellele, et indikaatorit ei õnnestunud täiel määral täita, võib programmi lugeda edukaks. Programmil õnnestus paindlikult reageerida muutunud vajadusele (programm kirjutati majanduskriisi eelseid olusid arvestades). Koolituskeskused tulid edukalt toime sihtgrupi muutusega, seda näitab madalama haridustasemega õppijate arvu suurenemine ning kõrgharidusega inimeste arvu vähenemine. Tõusis alg- ja põhiharidusega õppijate osakaal: 2011 – 5%, 2012 – 7%, 2013 – 10%. Samuti suurenes üldkeskhariduse või kutseharidusega osalejate osakaal 27%-lt 2011. aastal 34%-le 2013. aastal. Kõrgharidusega osalejate osakaal langes 45%-lt 2011. aastal 29%-le 2013. aastal. Õppijad olid motiveeritud ning kursused asjakohased, seda näitas madal katkestanute protsent – programmi perioodi jooksul 6–7% protsenti.
	3.1.4. Täiskasvanud elanikkonna õppimisoskuse (elukestva õppe võtmepädevuse) parandamine	Õppimisoskust toetava metoodika täiustamine ja kursuste pakkumine – jätkuv tegevus	HTM	EVHL, SA Archimedes	Täidetud. 2010.a. töötati välja ühine õppekava "Uuesti õppima", mida rakendati pilootprojektina 2011. aastal kahes koolituskeskuses: Tartu Rahvaülikoolis ja Haapsalu Rahvaülikoolis. Koolituse sihtgrupiks oli madalad haridustasemega (ilma põhi- ja/või

					keskhariduseta) noored. Õppekava sisaldas teemasid/aineid, mis aitavad õppetööst pikemalt eemal olnud inimesel kohaneda õpiprotsessiga. Mitmed lõpetanutest suundusid edasi õppima täiskasvanute gümnaasiumi või kutsehariduskeskusesse. 2012 aastal jätkas „Uuesti õppima“ kursusega Tartu Rahvaülikool. Haapsalu Rahvaülikoolil ei õnnestunud kursust komplekteerida, mis viitab sellele, et vajalik on laiem teavitatus. Samuti ilmnes, et nende koolituste puhul on vajalikud täiendavad tugiteenuseid, eelkõige nõustamine, ning see tegi koolituste rahastamise keeruliseks (programmi ühikuhinnast ei jätkunud). ESF programmi PRIMUS (elluviija SA Archimedes) raames töötati 2009. a välja õppekava "Õppimine kõrgkoolis", mis toetab esmakursuslaste kohanemist õppimisega kõrgkoolis. Aastail 2009–2013 läbis selle koolituse kokku 5092 üliõpilast. Koolituse läbinud üliõpilaste väljalangevus oli keskmisest väiksem.
--	--	--	--	--	--

EESMÄRK 4
KOOLITUSE KVALITEEDI JA PAINDLIKKUSE TAGAMINE, TEADLIKKUSE TÕSTMINE

Indikaator	2008	2009		2010		2011		2012		2013	
	Lähtetase	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik	Eesmärk	Tegelik
Uuendatud kompetentsipõhiste kutsestandardite osakaal kehtivatest kutsestandarditest	8%	--	5,4%	33%	14,8%	-	-	-	-	100%	100%⁷
EHISE täiskasvanute koolituse alamregistriga liitunud õppeasutuste arv	0	-	-	50	0	-	0	-	0	150	0
ESF ja RE ⁸ rahastatud koolitajate koolituse läbinute arv perioodi jooksul	196	-	475	-	680	-	876	-	903	770	948
Täiskasvanuhariduse programmides erinevatel teavitusüritustel toimunud otsekontaktide arv ⁹	16 000	16 000	23 400	16 000	22 300	16 000	12 400	16 000	13 000	16 000	11 000

Koolitajate koolituste läbiviimine on arengukava kontekstis oluline koolituste kvaliteedi tõstmist toetav meede. Kutsekoolide õpetajaid ja kõrgkoolide õppejõude on koolitatud nii erialastel kui üldistel teemadel. 193 koolitajat on läbinud kolmeaastase kutseeksamiks ettevalmistava koolituse ja suurele osale neist on omistatud täiskasvanute koolitaja kutse. Edukalt on töötatud väljundipõhiste õppekavade arendamisel, praeguseks toimub kutseõppeasutustes korraldatav õpe täielikult väljundipõhiste õppekavade alusel, paaril viimasel aastal kasutatakse väljundipõhiseid õppekavasid ka vabahariduslikel koolitustel. Väljundipõhiste õppekavade kasutamine lihtsustab VÕTA rakendamist.

EHISE täiskasvanukoolituse alamregister on valmis, aga registriga ei ole veel liidetud ühtegi õppeasutust. Erinevus võrreldes arengukavas planeerituga on tekkinud uue täiskasvanute koolituse seaduse väljatöötamisel tekkinud viivitustest.

⁷ Välja on töötatud 401 uut kutsestandardit. 2013. a lõpus kaotasid kehtivuse kõik vanas vormis kutsestandardid.

⁸ ESF II perioodi programmide „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“, „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames toimunud koolitajate koolitused.

⁹ EVHL ja ETKA Andrase andmed, inimesed kellega on kontakteerunud (TÖN üritused, otsepostitus jmt).

Meede 4.1. Koolituspakkumise ja koolituste sisu vastavusse viimine tööturu ja sihtgrupi vajadustega	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	4.1.1. Oskuspõhiste (kompetentsipõhiste) tööjõuprognoside kontseptsiooni ja meetodika väljatöötamine	Uuringute ja analüüside tulemuste põhjal kontseptsiooni ja meetodika väljatöötamiseks ettepanekute tegemine	HTM		Täidetud. ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ raames täienduskoolituse RKT kujundamisel on konsulteeritud partneritega (sh töövõtjate organisatsioonid) koolitusvajaduse välja selgitamiseks, samuti arvestatakse piirkondlikku vajadust. Protsessi käigus lepitakse kokku prioriteetsed õppekavarühmad, millele tellimus suunatakse. Koolituskursuste pakkumisel teevad õppeasutused tihedat koostööd Töötukassaga töötutele ümberõppevõimaluste pakkumisel. Koolitusi pakutakse lahtuvalt piirkonna ettevõtete ja õppijate vajadustest. Praxis analüüsis praegust praktikat 2013.–2014. aastal ning tegi ettepanekuid RKT tellimise meetodika ja laiemalt koolitusvajaduse väljaselgitamise osas. Analüüs on kättesaadav programmi kodulehelt: http://ttka.hm.ee/wp-content/uploads/2014/05/Praxis-T%C3%A4iskasvanute-t%C3%B6%C3%B6alase-koolituse-RKT-aruanne-l%C3%B5plik.pdf Elukestva õppe strateegia 2020 näeb ette tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordinatsioonisüsteemi (lühendina OSKA süsteem) loomise 2015. aastast. Käivitav süsteem käsitleb koolitusvajadust tervikuna, st lisaks tasemeõppe vajadusele hakkab hõlmama ka täienduskoolituse vajadust.
		Programmi „Kutsete süsteemi arendamine“ tegevuste elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	Kutsekoda	Täidetud. Ette on valmistatud tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteem, mis käivitub ESFi vahendite toel alates 2015. aastast. Inimeste oskuste ja tööturu muutuste ühitamise rakkerühma töö üheks tulemuseks on analüüs „Eesti tööturg täna ja homme“. Kokku on kogutud Eesti tööjõu-uuringu, rahvaloenduse, tööjõuvajaduse prognoosi ning tegevusalade ekspertintervjuude info. Statistika koondamises ja analüüsi koostamises osalesid Statistikaameti, Sotsiaalministeeriumi, Töötukassa, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning uuringufirmade Centar ja

					InterAct analüütikud. http://www.kutsekoda.ee/et/kutsesyssteem/tooturuylevaated VT ka punkt 1.3.1.
	4.1.2. Täiskasvanute tööalase koolituse õppekavade koostamise aluseks vajalike kutsestandardi moodulite ja osakutse standardite väljatöötamine	Programmi „Kutsete süsteemi arendamine“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	Kutsekoda	Täidetud. ESF programmi „Kutsete süsteemi arendamine“ raames on 2013. aasta lõpuks: - välja töötatud kutsete süsteemi kvaliteedi tagamise põhimõtted; need sisalduvad erinevates kutsesüsteemi aluseks olevates metoodilistes materjalides, 2013. aastal alustati põhimõtetest lähtuvalt kutsete süsteemi kvaliteedikäsiraamatu koostamist; - valminud kutsete kaardistamise juhend ja kutsete kataloog; - korrigeeritud kutsestandardite koostamise juhendit ja vormi, koostatud ja/või uuendatud kompetentsipõhised kutsestandardid; - valminud üldiste kompetentside kirjeldused, mis on juhendmaterjaliks kutsestandardite koostajatele; - tööturu vajaduste prognoosimise metoodika arendamiseks läbi viidud erinevaid uuringud (vt eelmine punkt); - koostatud juhend VÕTA rakendamiseks, VÕTA põhimõtted on sisse kirjutatud 14 hindamisstandardisse; - 38 kutsestandardisse sisse kirjutatud osakutsete andmise võimalus; 2013. aasta lõpuks on väljastatud 493 osakutsetunnistust; - täiendatud juhend „Kompetentsuspõhine hindamine kutse andmisel“ ning 2013. aastal toimusid kompetentsipõhise hindamise põhimõtteid selgitavad infoseminarid.
	4.1.3. Täiskasvanute tööalase koolituse riikliku koolitustellimuse koostamise metoodika väljaarendamine	Metoodika edasiarendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Täiskasvanute tööalase koolituse RKT koostamist ja läbiviimist reguleerivat seadusandlust on tekkinud vajadusest lähtuvalt jooksvalt uuendatud . Haridus- ja teadusministri 3. jaanuari 2007. a määrust nr 1 „Kutseõppe riikliku koolitustellimuse koostamise kord Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas“ täiendati 11. jaanuaril 2010 a. samanimelise määrusega nr 1. Vastavalt nimetatud määrusele kavandas HTM tööalase koolituse riikliku koolitustellimuse vajadust rahalistest vahenditest lähtuvalt. Alates 1. septembrist 2013. a reguleerib riikliku koolitustellimuse korraldamist 12. juunil 2013. a vastu võetud uus kutseõppeasutuse seadus. Täienduskoolituse korraldamist kutseõppeasutustes, sh RKT metoodikat täpsustab 18.09.2013 vastu võetud haridus- ja teadusministri määrus nr 33

					„Kutseõppeasutustes täiendusõppe korraldamise tingimused ja kord“. Rahaliste vahendite efektiivsemaks kasutamiseks otsustati kasutusele võtta ühikuhinnad. 2012.–2013. aastal rahastati RKT kursusi kuludokumentide alusel ja seejärel töötati välja metoodika standardiseeritud ühikuhindade väljaarvutamiseks ja rakendamiseks. 13. 12.2013 haridus- ja teadusministri käskkirjaga nr 548 ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ lisana kehtestati täienduskoolituse RKT ühikuhinnad õppekavarühmade kaupa. Ühikuhinnad võeti kasutusele 2014. aasta I poolaastal.
Meede 4.2. Koolituse kvaliteedi tagamine	4.2.1. Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) täiskasvanute koolituse alamregistri loomine ja kasutusele võtmine	Täienduskoolituse alamregistri täiustamine ja kasutusele võtmine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. Alamregistri moodul on välja töötatud. EHISe täienduskoolituse alamregistri kasutuselevõtu eelduseks on vastava regulatsiooni sisseviimine täiskasvanute koolituse seadusesse. Eelnõus on kavandatud täienduskoolitusasutuste registreerimine EHISes, loakohustuse menetlemine elektroonselt EHISe kaudu ning täienduskoolituse statistika kogumine EHISesse. Seaduseelnõu menetlemine on viibinud ning seetõttu ei ole 2013. aasta lõpuks alamregistrit kasutusele võetud.
		Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõus on ette nähtud täienduskoolitusasutuse võimalus registreerida end EHISe täienduskoolituse registris, samuti täienduskoolituse tegevuslubade menetlemine ning statistika kogumine EHISe registri kaudu. Eelnõu menetlemine on viibinud, kuid 2014 I poolaastal on eelnõu läbinud ministeeriumidevahelise kooskõlastusringi. 2014 suvel kooskõlastatakse eelnõu Justiitsministeeriumis.
		Täienduskoolituse info kogumine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täitmata. EHISe täienduskoolituse registri kaudu täienduskoolituse infot ei kogutud. Vt ka eelmist alategevust.
	4.2.2. Täiskasvanute mitteformaalset koolitust pakkuvate erakoolitusasutuste tegevuse kvaliteedi tagamine	Töögrupi töö jätkamine, analüüsi läbiviimine ja ettepanekute väljatöötamine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Töögrupp alustas tegevust 2011. aastal. Töögrupi töö käigus jõuti järeldusele, et kvaliteedi tagamise võimalused peaksid olema paindlikud, vastama koolitusasutuse suurusele, läbiviidavate koolituse iseloomule jm tingimustele. Arvestades täiskasvanute koolituse seaduse eelnõusse sisse viidavat nõuet, et täienduskoolitusasutus valib endale sobiva kvaliteedi tagamise süsteemi ja rakendab seda, otsustati koostada juhendmaterjal, mis oleks koolitusasutustele tugimaterjaliks uue TäKS-i rakendamisel.

					Kokku on kogutud nii teoreetilised lähtekohad erinevate kvaliteedi tagamise võimaluste kohta kui ka täienduskoolitusasutuste praktilised näited ja senised kogemused. Juhendmaterjal on kättesaadav programmi kodulehelt: http://ttka.hm.ee/wp-content/uploads/2014/04/Kvaliteeditagamise_juhendmaterjal_A4_FINAL.pdf Täiendavalt on ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ vahenditest tõlgitud eesti keelde Euroopa Komisjoni tellitud põhjalik kaardistus Euroopa riikides kasutusel olevatest erinevatest täiskasvanuhariduse kvaliteedi tagamise praktikatest. Tõlke valmimine on viibinud, sest erialase terminoloogia tõlkimine on keeruline ja tekst vajab põhjalikku toimetamist. Tõlge peaks valmima 2014. aasta suvel.
		ESF programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ raames läbi viidud koolituste ja uuringute tulemuste analüüs	HTM	EVHL	Täidetud. 2010, 2011 ja 2012 viidi läbi tagasisideküsitlus nii ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ kui ka programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ rahastatud kursuste kohta. Tagasisideküsitluse kokkuvõte sisaldab informatsiooni õppijate kontingendist, hinnangutest koolitustele ja koolitusvajadusest. Viimast koolituskogemust hinnati väga kõrgelt. Üle 90% vastajaist nõustuvad, et koolituse juhendaja oli oma ala asjatundja ja hea esinemisoskusega ning koolituse korralduslik ja sisuline pool vastasid ootustele. Koolitusel osalemise tulemuse jätkuvalt ennekõike üldiste teadmiste ja silmaringi suurenemist (96%), väljaspool tööd kasutatavate teadmiste ja oskuste saamist (87%) ning uute tuttavate leidmist (82%). 71% vastajaist tuleb tänu koolitusele paremini toime oma igapäevase tööga, teisi mõjuaspekte tööalastele oskustele ja väljavaadetele tajutakse mõnevõrra vähem: 44% on võimelised vahetama oma senist eriala või alustama ettevõtlusega, 42% on väiksem oht kaotada töö või olla sunnitud jääma pensionile, 38% on võimelised võtma tööl suuremat vastutust.
	4.2.3. Mitteformaalse koolituse õppekavade arendus kõrgkoolides, kutseõppeasutustes ja riiklikku rahastust saavates vabahariduslikes koolituskeskustes	Juhendmaterjalide väljatöötamine, kohandamine; õppekavade arendus – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Haridus- ja teadusministri määrusega 18.09.2013 nr 33 „Kutseõppeasutuses täiendusõppe korraldamise tingimused ja kord“ kehtestati nõue, et täienduskoolituse õppekava peab olema koostatud õpiväljundite põhisel. Määruse rakendamist kutseõppeasutustes toetab ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ raames koostatud juhendmaterjal väljundipõhise õppekava koostamiseks. 2013. aasta sügisel

					valmis juhendmaterjal „Täienduskoolituse õppekava koostamine“ (koostajad Einike Pilli, Sigrid Aruväli, Heli Kaldas, Signe Reppo) koos täienduskoolituse õppekava lühiselgitusi sisaldava elektroonse vormi kirjelduse ning töögrupi ekspertarvamusega käesolevas programmis osalevate koolide poolt valminud 8 näidisõppekava kohta. Juhendmaterjali tutvustati täiskasvanuhariduse teabepäeval (28.11.2013), kus jagati seda trükisena. Juhendmaterjal on elektroonselt avaldatud nii HTMi kui ka programmi veebilehel, samuti edastatud programmis osalevatele koolidele. Väljundipõhiste õppekavade koostamise metoodika ning väljundipõhise hindamise kohta on koolitused toimunud ESF programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ raames. 2013. aastal valmis abimaterjal „Võtmepädevused elus ja õppes“, mis toetab nii uute sihtgruppide kaasamist kui ka õppekavade koostamist.
	4.2.4. Ühtsete nõuete kehtestamine täiskasvanute mitteformaalse õppe lõpudokumentidele	Õigusaktide täiendamine– jätkuv tegevus	HTM		Täidetud osaliselt. Haridus- ja teadusministri 18.09.2013 määrus nr 33 „Kutseõppeasutuses täiendusõppe korraldamise tingimused ja kord“ sisaldab nõudeid kursuse lõpus väljastatavatele dokumentidele. Tunnistus täiendusõppe läbimise kohta väljastatakse juhul, kui täiendusõppe käigus toimus õpiväljundite saavutatuse hindamine ja õppija need saavutas; kui õpiväljundite saavutatuse hindamist ei toimunud või õppija neid ei saavutanud, väljastatakse tõend täiendusõppel osalemise kohta. Määrus kehtestab andmed, mis tuleb tunnistusel esitada, sh kursuse lõpetaja nimi ja isikukood; kooli nimi, kooli registreerimisnumber ja aadress; õppekava nimetus; kursuse maht akadeemilistes tundides; saavutatud õpiväljundid; koolitajate nimed jmt. Ülaltoodud määrus kehtib kutseõppeasutustes läbiviidavatele täienduskoolituse kursustele. Ülejäänud täienduskoolitusasutuste väljastatavatele lõpudokumentidele on kavas kehtestada nõuded täienduskoolituse standardiga. Standardi kehtestamiseks annab volitusnormi täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu.
	4.2.5. Täiskasvanute koolitaja/andragoogi kutsestandardi täiendamine	8-astmelise kutsesüsteemiga vastavusse viidud andragoogi kutsestandardi rakendamine	HTM	ETKA Andras	Täidetud. ESF programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames töötati välja täiskasvanute koolitaja/andragoogi kutsestandardid täiskasvanute koolitaja tase 5; täiskasvanute koolitaja tase 6; täiskasvanute koolitaja tase 7 ja täiskasvanute koolitaja tase 8. Standardid on vastavuses 8-tasemelise Eesti kvalifikatsiooniraamistikuga.

					Hariduse kutsenõukogu kinnitas kutsestandardid 23.11.2011. Alates 2012. aastast saab täiskasvanute koolitaja kutset taotleda nelja uue kutsestandardi alusel. 2014. a juuni seisuga on kutsetunnistuste registris täiskasvanute koolitaja 5. tasemel 54 tunnistust, 6. tasemel 106 tunnistust ja 7. tasemel 35 kutsetunnistust.
	4.2.6. Koolitajate koolituse läbiviimise finantseerimine	ESF programmide „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“, „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	EVHL, ETKA Andras	Täidetud. ESF programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ raames on perioodil 2009–2013 viidud läbi 3 seminari kutsekoolide täiskasvanute koolituse valdkonnaga tegelejatele, millest võttis osa 105 inimest. 2014 aastal on toimunud turunduskoolitus ning andragoogika kursus kutseõppeasutuste õpetajatele (4 piirkonnas kokku 80 osalejat). ESF programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ raames on perioodil 2008–2012 koolitatud 689 valdkonna koolitajat ning 387 vabahariduslike koolituskeskustes töötavat koolitajat. ESF programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames viidi aastatel 2009–2011 läbi 9 täiskasvanute koolitaja/andragoogi koolituskursust (sh 2 venekeelsele grupile), mille lõpetas 191 inimest. Nendest 112 taotlenud on täiskasvanute koolitaja/andragoogi kutset. Osalejate tagasiside oli väga positiivne. Lisaks korraldati 7 andragoogika sümposiumi 265 osalejale; 3 meistriklassi 66 osalejale. Novembris 2011 valmis täiskasvanute koolitaja käsiraamat.
	4.2.7. Soodustatakse ja arendatakse koostööd tasemeõppeasutuste täiendus- ja ümberõpet pakkuvate struktuuriüksuste vahel	Koostööseminaride korraldamine ja teiste koostööd soodustavate vormide rakendamine – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Perioodil 2012–2013 on programmi "Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused" raames läbi viidud 7 piirkondlikku seminari. 2012.aastal toimus 5 piirkondlikku seminari: Liivimaa piirkonnas kaks, Võrumaa, Lääne-Eesti ja Tallinna/Harjumaa piirkonnas üks ning 2013. aastal kaks piirkondlikku seminari, mõlemad Liivimaa kutseõppeasutuste initsiatiivil ja osalusel. ETKA Andras korraldab kord aastas piirkondlikke koostööseminare kutseõppeasutuste täiendõppeosakondade töötajatele ja õpetajatele ning täiskasvanute gümnaasiumide õpetajatele.

Meede 4.3. VÕTA	4.3.1. Töötatakse välja ja hakatakse rakendama VÕTA põhimõtteid täiskasvanute üldharidusõpingutes	VÕTA põhimõtete rakendamine õppekava täitmisel täiskasvanud õppija puhul			Täidetud Täiskasvanute gümnaasiumid rakendavad VÕTA põhimõtteid. Riikliku õppekava täitmisel on võimalik arvestada väljaspool kooli omandatud, nt keeleõpet, muusikakooli vmt.
	4.3.2. Seadustatakse VÕTA reeglid kutseõppeasutuste jaoks, laiendatakse VÕTA rakendamist	VÕTA printsiipidega on täiendatud KÕSi ja KHSi – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Kutseõppeasutuse seaduse muudatusega 24.09.2009 sätestati, et VÕTA kasutamise põhimõtted tuleb kehtestada KHSis. Esmakordselt sätestati VÕTA põhimõtted KHSis 22.10.2009 ning need on kirjeldatud ka uues, 1.09.2013 jõustunud KHSis.
		Tugi- ja nõustamisteenuste loomine ning kutseõppeasutuste töötajate koolitus VÕTA rakendamiseks – jätkuv tegevus	HTM	SA Innove	Täidetud. Õpinõustamise ja õpiabi teenuste väljaarendamiseks said kutseõppeasutused taotleda toetust prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ meetme „Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine“ avatud taotlusvoorst 2011.aastal. Toetust said 5 projekti. SA Innove koordineerimisel on loodud VÕTA koordinaatorite võrgustik. VÕTA rakendamise toetamiseks on koostatud mitmeid juhendmaterjale ning toimunud on regulaarsed koolitused. ESF programmi „Kutsehariduse sisuline arendamine“ raames on läbi viidud VÕTA baas- ja jätkukoolitused kutseõpetajatele, välja on töötatud VÕTA põhimõtete dokument, VÕTA taotleja juhendmaterjalid, mis trükiti ja levitati kutseõppeasutustele. VÕTA põhimõtete rakendamise seireks ja analüüsiks, VÕTA põhimõtete sidumiseks ECVETi põhimõtetega ning edasiste tegevuste kavandamiseks tegutseb VÕTA juhtrühm. Ühtlustatud VÕTA põhimõtted aitavad kaasa kutsehariduse kättesaadavusele ning toetavad paindlikkust. Õppijal on lihtsam mõista, mida kutsehariduse õppekavas on vaja realselt läbida ning mille osas ta saab VÕTAt rakendada. See toetab kutsehariduse omandanute arvu kasvu ning vähendab väljalangevust.
		VÕTA rakendamine nii esmasesse kutseõppesse vastuvõtul kui varem õpingud katkestanute õpingute jätkamisel ja lõpetamisel – jätkuv tegevus	HTM	ÕA	Täidetud. Kõigis kutseõppeasutustes on olemas VÕTA koordinaatorid ja võimalus rakendada VÕTAt nii sisseastumisel kui õpingute jätkamisel.

	4.3.3. Jätkatakse VÕTA rakendamist kõrghariduse taseme õppeasutustes	ESF programmi PRIMUS VÕTA alategevuse elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	SA Archimedes	Täidetud. VÕTA-alased arendustööd toimusid 2009. aastast ESF programmi PRIMUS raames. Tegeleti aktiivselt VÕTA hindajate ja nõustajate koolitamisega, loodud on ekspertvõrgustik, kogutud VÕTA statistikat. Taotluste arv 2009 – 6986, 2010 – 7642, 2011 – 8673, 2012 – 9168, 2013 – 6534; välja on töötatud VÕTA põhimõtted, mis kehtivad nii kõrg- kui kutsehariduses. Põhimõtted on liidetud Rektorite Nõukogu ning Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogu kvaliteedilepetega, nende alusel on valminud ka VÕTA käsiraamat, mis on juhiseks kvaliteetse VÕTA süsteemi ülesehitamisel õppeasutuses: läbi on viidud VÕTA rahvusvahelise kogemuse kaardistus. Trükitud on VÕTA taotlejatele suunatud infomaterjale nii eesti kui inglise ja vene keeles. Infomaterjale on levitatud Töötukassa, Eesti Üliõpilaskondade Liidu ja programmi PRIMUS partnerite kaudu, valminud on juhendid ning teised infomaterjalid VÕTA märkimiseks EHISes.
	4.3.4. Luuakse põhihariduseta inimestele võimalused keskhariiduse omandamiseks ilma põhihariduse taset lõpetamata (üldhariduses 22+, kutsehariduses 20+)	KÕSi muutmine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. 01.09.2013 kehtima hakanud KÕSis (§25, lg1) sätestati kutsekeskhariduse omandamise võimalus vähemalt 22aastasele põhihariduseta isikule, kellel on olemas põhihariduse tasemele vastavad kompetentsid. Nõutavate kompetentside olemasolu peab hindama kool.
	4.3.5. Luuakse kõrghariduseta inimestele võimalused VÕTA kaudu sisseastumiseks kõrghariduse II astmele	Vastava tegevuse mõju analüüsimine kõrghariduses – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. VÕTA seadustamine sisseastumiseks kõrghariduse II astmele on põhimõtteline muudatus võrreldes kehtiva olukorraga. Selle mõjude analüüs kõrghariduses on jätkuvalt vajalik kõrgharidusreformi rakendamisel, et tagada Eesti kõrghariduse kõrge kvaliteet ja maine ning hindajate pädevus. II astmele ligipääsu tagamine ilma eelneva kvalifikatsioonita eeldab äärmiselt oskuslike ning kogenud VÕTA hindajate ja nõustajate tööd, kuna hinnata on vaja informaalset ja mitteformaalset õpet.

Meede 4.4. Õppimise vajalikkuse teadvustamine, teadlikkuse tõstmine õppimisvõimalustest	4.4.1. Arendatakse täiskasvanute karjääriteenuseid	ESF programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	SA Innove	Täidetud. ESF programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“ raames töötati 2012. aastal välja kutse- ja erialaoskusteta täiskasvanutele suunatud karjääriteenuste metoodikapakett ja testiti seda 2013 märtsist kuni oktoobrini viies piirkondlikus Rajaleidja keskuses: Kuressaares, Tallinnas, Keilas, Põlvas ja Paides. Karjääriteenuseid pakuti sihtrühmale nii individuaalse kui gruppitöö vormis, samuti tagati kaugteenuste saamise võimalus telefoni, e-kirja, Skype'i ja/või Facebook'i kaudu, testimisperioodi jooksul osutati karjääriteenuseid sihtrühmale 453 korral (osalejate keskmine vanus oli 40). 84% osalejatest hindas teenust positiivselt, osalenutest 42% said nõustamist täiend- või ümberõppe kavandamiseks, 38% märkis motivatsiooni ja julguse saamist eriala vahetamiseks, uuele töökohale kandideerimiseks või ettevõtlusega alustamiseks. Testimise tulemusena esitati soovitusel täiskasvanutele mõeldud karjääriteenuste paketi rakendamiseks.
	4.4.2. Koolitusinfo kättesaadavaks tegemine	Täiskasvanute koolituse alamregistri kasutusele võtmine EHISes	HTM	ÕA	Täitmata. Vt punkt 4.2.1.
		Vabahariduslike koolituskeskuste kodulehekülgede arendamine – jätkuv tegevus	HTM	EVHL	Täidetud. Perioodil 2009–2011 toetati ESF programmist „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ programmis osalenud koolituskeskuste kodulehekülgede loomist või uuendamist/edasiarendamist. Koolituskeskused kasutasid seda võimalust aktiivset, koolitusinfo on nüüd paremini kättesaadav. Pärast programmiperioodi on koolituskeskused ise oma kodulehekülgi vastavalt vajadusele uuendanud ja täiendanud.
	4.4.3. Elanikkonnale elukestva õppe olulisuse teadvustamine, õppimisvõimaluste tutvustamine erinevate kanalite kaudu	ESF programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	ETKA Andras	Täidetud. ESF programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ raames on läbi viidud viis täiskasvanud õppija nädalat (TÕN), mille raames on tunnustatud õppijat, koolitajat, koolitussõbralikumat organisatsiooni ja omaavalitsust. 2008–2013 esitati tunnustamiseks neljas kategoorias kokku 973 kandidaati. Hariduse teemasid kajastati: telesaatesarja "Tagatargemad" ETV-s (53 saadet); Vikerraadio saatesarja Huvitaja (54 saadet); venekeelse saatesarja "Ainult täiskasvanutele" Raadio 4-s (69 saadet) vahendusel. Oktoobris 2011 oli ETV ekraanil "Õpitee" (24 klippi). Ilmunud 9 ajakirja Õpitrepp. 2008–2009 tegutses Õpibuss (mille kaudu said õppimisalast infot ja nõustamist ~2700 inimest), koostati õppimist propageerivad veebivideod, TÕNi videoklipid, trükised (plakadid,

					märkmikud, flaierid). Koostati venekeelsed TÕNi erilehed. Kohalikes lehtedes ilmus kaheksa temaatilist infopaketti (kokku avaldatud 443 korral 163 erineva lehe poolt). Pidevalt esitati infot Andrase kodulehel www.andras.ee. Teavitamine on toimunud üle-eestilise TÕNi võrgustiku kaudu (läbi viidud 22 teabepäev-koolitust 1020 osalejale, sh 135 venekeelsele võrgustiku liikmele). Õpikogemuste tutvustamiseks ja levitamiseks toimib õppijate võrgustik TÕF – täiskasvanud õppijate foorum).
--	--	--	--	--	--

EESMÄRK 5

TÄISKASVANUHARIDUSE JUHTIMISE MUUTMINE OSAPOOLI KAASAVAKS JA EFEKTIIVSEKS

Elukestva õppe strateegia 2005–2008 lisas kokkulepitud põhimõtted vastutusalade jaotamise osas on toiminud, HTM, SoM ja MKM on viinud ellu arengukavas planeeritud tegevusi oma vastutusalas, samuti on toiminud koostöö ühist huvi pakkuvates valdkondades, sh koolitustellimuste koostamisel.

Edukalt on kulgenud täiendavate finantseerimisskeemide väljatöötamine. Töötukassa laiendas 2009. a sügisel erialase täiendkoolituse võimaldamiseks kasutusele võetud koolituskaardi rakendusala 2011. a sügisel ka ümberõppele. Õigusaktidesse on jõudnud maksusüsteemi muudatus, mis vabastas alates 2012. aastast tööalasele tasemeõppele tehtud kulutused erisoodustusmaksust. Efektiivselt on ellu viidud Euroopa Sotsiaalfondi programme „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“, „Täiskasvanute koolitamine vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“.

Õnnestumiste hulka saab lugeda ka täiskasvanute oskuste uuringu PIAAC läbiviimise. Kavandatust keerulisemaks osutus täiskasvanute koolituse seaduse uuendamine, kuid 2014. aasta kevadel läbis eelnõu ministeeriumidevahelise kooskõlastusringi ja jõudis kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumi.

Meede 5.1. Täiskasvanuhariduse jätkusuutliku finantseerimise tagamine	Tegevused	Alategevused	Vastutav ministeerium	Vastutav asutus	Rakendusplaani täitmine
	5.1.1. Täiskasvanute tööalase koolituse rahastamise vastutusalade jaotuses kirjeldatud põhimõtete jätkamine	Tööalase koolituse finantseerimise jätkamine vastavalt kirjeldatud põhimõtetele – jätkuv tegevus	HTM, kaasatud MKM, SoM		Täidetud. Täiskasvanute tööalase koolituse finantseerimisel on lähtutud kolme ministeeriumi vahelisest kokkuleppes vastutuse jagamise osas. - SoM vastutab aktiivse tööturupoliitika (sh tööturukoolitus) elluviimise eest. Perioodil 2009–2011 finantseeriti aktiivsete tööturumeetmete osutamist riigieelarvest ning ESF programmi „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“ kaudu. Alates 2012. aastast rahastatakse aktiivseid tööturumeetmeid (sh tööturukoolitus) töötuskindlustuse vahenditest. Aktiivse tööturupoliitika meetmetes (sh kursustel osalemine) saavad osa leida registreeritud töötud, ka koondamisteate saanud töötajad, puudega inimesed ja vanemaealised. Tööturukoolituse põhieesmärk on aidata inimene tagasi tööle, tõstes tema

					konkurentsivõimet ja kvalifikatsioonitaset. - MKM sihtgrupp on ettevõtted. Eesmärk on toetada ettevõtteid oma töötajate koolitamisel. Finantseerimine toimub ESF vahendite toel ja finantseerimisel osalevad ka ettevõtted ise. Teadmiste ja oskuste arendamise toetusprogramm sisaldab ka konsultatsiooniteenuste pakkumist ettevõtetele. - HTM põhiliseks sihtrühmaks on töötavad üksikisikud, ka need elanike grupid, kes ei õpi tasemeõppes ega ole töötuna registreeritud. 2010. aastal lisandusid ka töötud. Finantseerimine toimub ESF vahendite toel.
		Põhimõtete raames rahastamisvõimaluste edasiarendamine, seadustamine ja elluviimine – jätkuv tegevus	HTM, kaasatud MKM, SoM		Täidetud. Täiskasvanute täienduskoolituse riikliku koolitustellimuse meetodikat on jooksvalt arendatud. Vt ka tegevus 5.1.2. Samuti on arendatud koolituskaardi süsteemi. Oluliseks muudatuseks on 2012. aastal jõustunud tulumaksuseaduse §48 lõike 4 punkti 10 muutmine, mille järgi ei loeta erisoodustuseks töö- ja teenistussuhtega ning juriidilise isiku juhatuse liikme, välismaa äriühingu filiaali juhataja ja mitteresidendi muu püsiva tegevuskoha tegevjuhi ülesannetega otseselt seotud tasemekoolituse kulude katmist. Elukestva õppe strateegia 2020 näeb ette välja töötada ja rakendada täienduskoolituse ja ümberõppe rahastamisvõimalused, mis põhinevad õppija, riigi ning tööandaja kolmepoolisel panustamisel.
	5.1.2. Täiskasvanute tööalase koolituse riikliku koolitustellimuse rahastamise jätkamine kutseõppeasutustes, skeemi laiendamine kõrghariduse tasemele	Koolituste finantseerimine kutseõppeasutustes – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Vt punkt 3.1.1.
		Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. RKT kursuste tellimise ja pakumise meetodika ning selle edasiarendused on kirjeldatud haridus- ja teadusministri 11. jaanuari 2010 määruses nr 1 „Kutseõppe riikliku koolitustellimuse koostamise kord Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas” ja haridus- ja teadusministri 29. oktoobri 2007. a määruses nr 66 „Täiskasvanute tööalase koolituse kutseõppeasutustes korraldamise tingimused ja kord” (kehtetud alates 01.09.2013. a)

Meede 5.2. Täiskasvanuhariduse süsteemi mõjus hindamine					ning 18. septembril 2013. a vastu võetud haridus- ja teadusministri määruses nr 33 „Kutseõppeasutuses täiendusõppe korraldamise tingimused ja kord“ ja 20. detsembril 2013 vastu võetud haridus- ja teadusministri määruses nr 40 „Kutseõppe riikliku koolitustellimuse koostamise kord Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas“.
		Koolituste finantseerimine kõrgkoolides	HTM		Täitmata. Vt tegevus 1.2.3.
	5.1.3. Täiskasvanute koolituse finantseerimisskeemide täiendamine	Nõudluspõhiste rahastamismudelite kontseptsiooni väljatöötamine ja mõjude analüüsimine	HTM		Täidetud. 2013 aastal koostas uuringufirma Centar kaardistuse rahvusvahelisest kogemusest selle kohta, millised rahastamismudelid on osutunud mõjusaks ja efektiivseks. Euroopa Komisjonil valmis 2013. aastal ülevaatlik uuring täiskasvanuhariduse rahastamisest. 2013. aasta novembris toimunud täiskasvanuhariduse teabepäeval tutvustati uuringu tulemusi ning lähtudes suurest huvist otsustati uuringu raport tõlkida eesti keelde. Toimetatud tõlge valmib suvel 2014.
		Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. Ette on valmistatud täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu, millega täienduskoolituse rahastamise põhimõtted reguleeritakse senisest täpsemalt, sh seadustatakse RKT. Eelnõu menetlemine on viibinud, 2014 juunis jõudis eelnõu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumi.
	5.1.4. Osakoormusega õppijatele õppelaenu võimaldamine	Õigusaktide täiendamine – jätkuv tegevus	HTM		Täitmata. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõus rakendussätetesse on lisatud õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muudatus, võimaldamaks õppelaenu saada ka üliõpilastel, kes õpivad kõrgkoolis osakoormusega. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu on praegu kooskõlastusringil Justiitsministeeriumis. Vaata ka punkt 2.2.4.
Meede 5.2. Täiskasvanuhariduse süsteemi mõjus hindamine	5.2.1. Uuringute ja analüüside läbiviimine	Uuringute ja analüüside tellimine ja/või läbiviimine töögrupi nõustamisel – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. ESF programmist „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ on rahastatud järgmisi uuringuid ja analüüse: 2012. aastal teostas uuringufirma CentAR uuringu „ Erialase tasemehariduseta isikute osalemine elukestvas õppes “. Uuringu üldeesmärk on välja selgitada sihtrühma täpsemad karakteristikud ning tegurid, mis mõjutavad nende osalemist täiskasvanukoolituses (sh osalemist takistavad tegurid).

					2013. aasta septembris 2013 valmis Eesti Rakendusuuringu Keskuse Centar koostatud „Elukestva õppe finantseerimise praktikate ülevaade“, mis käsitleb erinevaid rahastamismeetodeid ja toob välja erinevate OECD riikide kogemused erinevate rahastamismeetodite kasutamisel. 2013. aastal alustas uuringufirma Centar uuringu „Põhi- ja keskkhariduseta täiskasvanute tasemekoolitusse tagasipöördumise toetamine“ läbiviimist, uuringu raport valmis mais 2014. 2013. aastal alustati lähteülesande ettevalmistamist uuringu „Madala haridustaseme ja konkurentsivõimega täiskasvanute sihtgrupi kaardistus, koolitusvajaduse ja -võimaluste regionaalne analüüs“ ettevalmistamisega. Kaardistuse viib läbi Statistikaamet ning see peaks valmima sügisel 2014.
	5.2.2. Osalemine rahvusvahelises täiskasvanute pädevuste hindamise programmis PIAAC	Jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. PIAACi uuring viidi edukalt läbi, uuringus osales Eestis 7632 täiskasvanut. Uuriti infotöötlusoskusi (funktsionaalne lugemisoskus, matemaatiline kirjaoskus ja probleemilahendusoskus tehnoloogiarikkas keskkonnas) ning koguti põhjalikud taustaandmed. 2013. aasta oktoobris avalikustati esmaste tulemuste aruanne (kättesaadav veebis http://www.hm.ee/et/tegevused/uuringud-ja-statistika/piaac) ning 2014–2015 on valmimas 7 temaatilist raportit, mis analüüsivad Eesti jaoks olulisi küsimusi ning annavad täpsemaid poliitikasoovitusi. Kõigi aruannete koostamisse on kaasatud vastava valdkonna poliitikakujundajad. Temaatilised raportid on järgmised: oskused ja elukestev õpe, oskuste kasulikkus tööturul; madalate ja kõrgete oskustega täiskasvanud; oskuste roll palgalõhede selgitamisel; oskuste nõudluse ja pakkumise (mitte)vastavus, oskused ja formaalharidus ning IKT kasutamine ja oskused.
	5.2.3. Regionaalsete üksuste rolli suurendamine täiskasvanute elukestva õppe võimaluste loomisel ja olemasolevatest võimalustest teavitamisel	Koostöö regionaalsete üksustega, KOVide kaasamine täiskasvanuharidust puudutavatesse aruteludesse – jätkuv tegevus	HTM		Täidetud. Alates 2013. aastast viib ETKA Andras ellu projekti „AGENDA – Euroopa täiskasvanuõppe tegevuskava rakendamine Eestis“, mille üheks peamiseks eesmärgiks on erinevate osapoolte koostöö edendamine, sh KOVide kaasamine. 2013. aasta suvel ja sügisel toimus 6 maakondlikku seminari

					(Valga, Ida-Viru, Põlva, Jõgeva, Läänemaa ja Saaremaa), kus arutati madalama haridusega täiskasvanute õppesse tagasi toomise võimalusi. Haridus- ja teadusministeeriumi esindajad andsid ülevaate täiskasvanuhariduse hetkeseisust ja arengusuundadest. Täiendavalt toimusid kohalike omavalitsuste koostööseminarid: Kohtla-Järve, Kaarma ja Lääne-Nigula vallad ning Valga ja Narva linnad. Nendele järgnesid jätkuarutelud igas osalenud kohalikus omavalituses. Projekt jätkub 2014. aasta septembrini, 2014 kevadel toimusid seminarid maakondlikele poliitikakujundajatele.
	5.2.4. Euroopa Sotsiaalfondi programmide efektiivse juhtimise tagamine	Kolme ESF programmi: „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“, „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ elluviimine – jätkuv tegevus	HTM	ETKA Andras, EVHL	Täidetud. Programmid „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ ja „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ on edukalt ellu viidud. Programmi „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ viiakse ellu aja- ja tegevuskava kohaselt.
	5.2.5. Täiskasvanute koolituse seaduse (TäKS) uuendamine	Täiskasvanute koolituse valdkonna juhtimise ja vastutuse määratlemine	HTM		Täitmata. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu on jätkuvalt menetluses. Eelnõus on määratletud lisaks Haridus- ja Teadusministeeriumile ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Sotsiaalministeeriumi ülesanne täiskasvanuhariduse valdkonnas. Jätkuvalt on seadusega kavas sätestada täiskasvanuhariduse koordineeriva kogu – Täiskasvanuhariduse Nõukogu ülesanded ja roll.
		Koolitustegevuseks õiguse andmise reguleerimine	HTM		Täitmata. Täiskasvanute koolituse seaduse eelnõu menetlemine on viibinud. Eelnõus uuendatakse kehtiv koolituslubade süsteem, edaspidi registreeritakse täienduskoolitusasutused EHISes ning tegevusluba väljastatakse juhul, kui tegevusloa nõue on vastavas eriseaduses ette nähtud (nt autokoolituse puhul). Eelnõu on 2014 suveks jõudnud kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumi.

Kasutatud lühendid

EHIS – Eesti Hariduse Infosüsteem

ESF – Euroopa Sotsiaalfond

ETKA Andras – Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras

EVHL - Eesti Vabaharidusliit

HTM – Haridus- ja Teadusministeerium

KOV – kohalik omavalitsus

KÕS – kutseõppeasutuse seadus

MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

pa - poolaasta

PGS – põhikooli ja gümnaasiumiseadus

PIAAC – rahvusvaheline täiskasvanute pädevuste hindamise programm

(Programme for International Assessment of Adult Competencies)

RM – Rahandusministeerium

RKT – riiklik koolitustellimus

SM –Siseministeerium

SoM – Sotsiaalministeerium

TÕN – täiskasvanud õppija nädal

TäKS – täiskasvanute koolituse seadus

VÕTA – varasema õpi- ja töökogemuse arvestamine

ÕA – õppeasutused

Täiskasvanuhariduse arengukava 2009-2013 finantsplaani täitmine:

Eesmärk/ meede/ tegevus	Summad tuh eurodes					
	2009	2010	2011	2012	2013	Kokku
Arengukava finantsplaanis planeeritud KOKKU	24 745	27 665	29 645	22 226	13 678	117 959
Tegelik rahastamine KOKKU	25 011	19 182	27 429	27 425	21 713	120 758

EESMÄRK 1. TÖÖTURU OLUKORRA JA MAJANDUSSITUATSIOONI PARANDAMISELE KAASAAITAMINE TÄISKASVANUTE KOOLITUSE KAUDU

Meede 1.1. Tööturukoolituse teenuse tõhustamine ja töötutele suunatud koolitusvõimaluste mitmekesistamine	9 677	9 341	9 008	7 850	5 078	40 954
tegelik rahastamine kokku	13 280	3 870	12 300	18 500	14 200	62 150
Meede 1.2 Koolituste pakkumine töö kaotamise ohus või alahõivatud inimestele (<u>kulud sisalduvad teiste meetmete hulgas</u>)						
Meede 1.3. Täiskasvanutele pakutavate koolituste asjakohasuse tagamine	367	623	601	392	169	2 152
tegelik rahastamine kokku	18	201	219			438

EESMÄRK 2. HARIDUSSÜSTEEMI AVATUMAKS MUUTMINE TÄISKASVANUD ÕPPIJATELE TASEMEÕPPE PAKKUMISEL

Meede 2.1. Üldhariduslikule õppele ligipääsu suurendamine	4 791	5 000	5 101	5 203	5 304	25 399
tegelik rahastamine kokku	4 428	4 761	5 209	5 689	5 640	25 727
Meede 2.2. Kutseharidusele ja kõrgharidusele ligipääsu suurendamine (<u>kulud sisalduvad teiste meetmete hulgas</u>)						

EESMÄRK 3. MITTEFORMAALSE ÕPPE VÕIMALDAMINE TÄISKASVANUTE KONKURENTSIVÕIME TÕSTMISEKS NING LOOVUSE, ANNETE, INITSIAATIIVI JA SOTSIAALSE VASTUTUSTUNDE ARENDAMISEKS

Meede 3.1. Mitteformaalse (töölase ja vabaharidusliku) koolituse pakkumine	3 306	5 036	6 328	5 242	75	19 987
tegelik rahastamine kokku	3 050	3 506	2 564	1 518	703	11 341

EESMÄRK 4. KOOLITUSE KVALITEEDI JA PAINDLIKKUSE TAGAMINE, TEADLIKKUSE TÕSTMINE

Meede 4.1. Koolituspakkumise ja koolituste sisu vastavusse viimine tööturu ja sihtgrupi vajadusega	128	209	273	7	0	617
tegelik rahastamine kokku	14	79	180	1	1	275
Meede 4.2. Koolituse kvaliteedi tõstmine	375	346	239	66	0	1 026
tegelik rahastamine kokku	141	195	146	39	63	584
Meede 4.3. Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA)	333	400	651	344	293	2 021
tegelik rahastamine kokku	240	372	449	193	218	1 471
Meede 4.4. Teadlikkuse tõstmine õppimisvõimalustest, õppimise vajalikkuse teadvustamine	929	876	714	524	524	3 567
tegelik rahastamine kokku	521	570	469	864	727	3 151

EESMÄRK 5. TÄISKASVANUHARIDUSE JUHTIMISE MUUTMINE OSAPOOLI KAASAVAKS JA EFEKTIIVSEKS

Meede 5.1. Täiskasvanuhariduse jätkusuutliku finantseerimise tagamine	4 640	4 959	5 598	1 585	2 043	18 825
tegelik rahastamine kokku	3 318	5 332	5 533	0	0	14 183
Meede 5.2. Täiskasvanuhariduse süsteemi mõjus juhtimine	199	875	1 132	1 013	192	3 411
tegelik rahastamine kokku	0	297	360	621	160	1 438

Mitmed tegevused kontseptsioonide väljatöötamisel, õppekavade arendamisel ja erinevate struktuuride koostöö edendamisel on vajanud planeeritud väiksemaid kulusi. Vabanenud vahendid on põhisas suunatud madalama haridustasemega ja aegunud kvalifikatsiooniga täiskasvanutele täienduskoolituse pakkumise jätkamiseks 2014. aastal.